

Kronika Taszowa

Powiat Kłodzko/Dolny Śląsk

Poświęcona
mieszkańcom
Taszowa

Autorzy: Heinrich Feist, Manfred Marwan

Uzupełnienie: Rainer Welzel

Tłumaczenie: Sebastian Martyniak

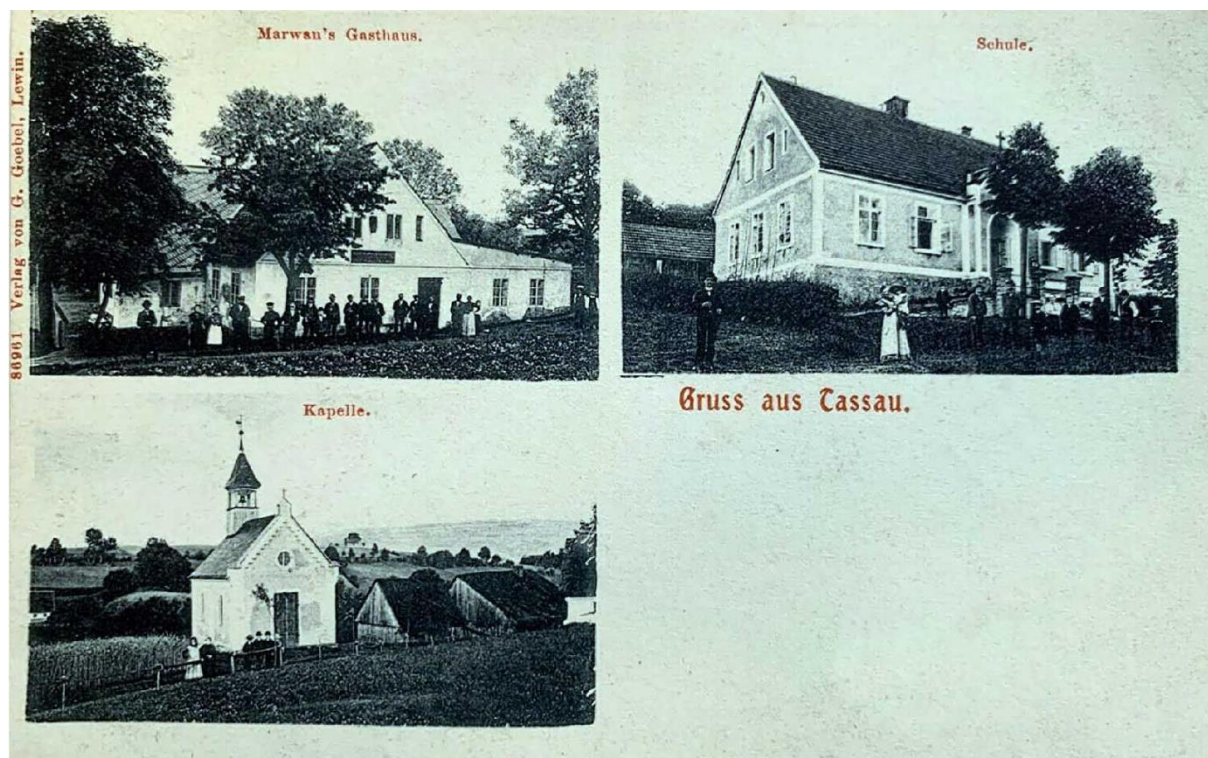
1 Pieczęć gminy Taszów

2 Roman Welzel w swoim gospodarstwie Foto Maria Timmermann z d. Welzel

3 Taszów widok ogólny

4 Taszów widok ogólny

Wstęp

Kiedy przed laty zacząłem szukać moich korzeni, moja wiedza polegała na poznaniu paru miejscowości Ziemi Kłodzkiej, które często wspominali moi rodzice. W pamięci utkwiły mi Duszniki Zdój i Bystra koło Szczytnej. Nie pomyślałbym wtedy, że szukając korzeni przyczynię się do powstania kroniki Taszowa.

Moje badania poprowadziły mnie mianowicie z Dusznik Zdroju na Zakrze i do Taszowa. Wielka radość mnie ogarnęła, kiedy od dr Dietera Pohla, kierownika zespołu „Kotlina Kłodzka” otrzymałem kopię kroniki Taszowa. Kopia składała się z luźnych kartek ciężkich do przeczytania ze względu na dużą ilość zrobionych kopii. To był dla mnie znak, aby pracę Heinricha Feist i Manfreda Marwan napisać na komputerze. Przy tym z przyjemnością uzupełniłem kroniką o kilka znanych mi faktów. Szczególnym życzeniem było uzupełnienie kroniki o fotografie rodzin i ich gospodarstw.

Jeżeli choć trochę mogłem przyczynić się do przybliżenia historii niemieckich górskich wiosek na Ziemi Kłodzkiej i utrzymać pamięć o naszych przodkach to napawa mnie to dumą i wynagradza pracę nad tą kroniką.

Rainer Welzel
Am Weiherholz 3
78333 Stockach/Hoppetenzell
rainer@familie-welzel.eu
www.famile-welzel.eu

Stockach styczeń 2012

Spis treści

Wstęp.....	4
Rozdział 1 Taszów	7
Podrozdział 1.1 Nazwa i pierwsze wzmianki o wsi	7
Podrozdział 1.2 Położenie i charakterystyka wsi	7
Rozdział 2 Urząd Taszów	8
Rozdział 3 Z dawnych czasów	8
Podrozdział 3.1. Kłódzka księga podatkowa z roku 1653	8
Podrozdział 3.2. Szkoła parafialna Lewin	9
Podrozdział 3.3. Register dusz z roku 1809	10
Rozdział 4 Z życia wsi	14
Podrozdział 4.1. Z opowiadań Heinricha Feist	14
Podrozdział 4.2 Taszowska kaplica	16
Podrozdział 4.3 Wycieczki do Taszowa.....	25
Rozdział 5 Ostatnie lata.....	26
Podrozdział 5.1 Liczenie ludności 1939.....	26
Podrozdział 5.2 Właściciele domów gminy Taszów	26
Podrozdział 5.3 Polegli i zaginieni z gminy Taszów	28
Podrozdział 5.4 Z Polakami przy jednym stole	29
Podrozdział 5.5 Pięciomarkowa kara.....	29
Podrozdział 5.6 Maszyna do szycia.....	30
Rozdział 6 Wypędzenie	30
Podrozdział 6.1 Aumüller Waldemar	30
Podrozdział 6.2 Bartonischek August	32
Podrozdział 6.3 Bieler Alfred.....	32
Podrozdział 6.4 Feist Heinrich	32
Podrozdział 6.5 Gründel Max.....	34
Podrozdział 6.6 Hanisch August.....	34
Podrozdział 6.7 Hanisch Paul	34
Podrozdział 6.8 Hasler Paul.....	35
Podrozdział 6.9 Hillmann Ernst.....	35
Podrozdział 6.10 Kastner August	36
Podrozdział 6.11 Kastner Josef	36
Podrozdział 6.12 Kastner Ferdinand	36
Podrozdział 6.13 Kastner Ernst (13).....	37
Podrozdział 6.16 Kastner Ernst (15).....	39
Podrozdział 6.17 Kastner Robert.....	39
Podrozdział 6.18 Kurschatke Benenedikt.....	40
Podrozdział 6.19 Kurschatke Johann (Welzel Roman)	41
Podrozdział 6.20 Lachnitt August	42
Podrozdział 6.21 Lachnitt August	43
Podrozdział 6.22 Lachnitt Max.....	43
Podrozdział 6.23 Letzel Josef.....	43

Podrozdział 6.24 Lux Paul	44
Podrozdział 6.25 Lux Wilhelm.....	45
Podrozdział 6.26 Lux Ernst	45
Podrozdział 6.27 Marwan Waldemar	45
Podrozdział 6.28 Meier Ferdinand	47
Podrozdział 6.29 Naschwitz Josef	49
Podrozdział 6.30 Prause Anton	49
Podrozdział 6.31 Prause Robert.....	50
Podrozdział 6.32 Scholz August	50
Podrozdział 6.33 Scholz Josef.....	50
Podrozdział 6.34 Spata Franz.....	51
Podrozdział 6.35 Tschap Josef.....	52
Podrozdział 6.36 Welzel Ernst	52
Podrozdział 6.37 Welzel Josef.....	54
Podrozdział 6.38 Welzel Max.....	55
Podrozdział 6.39 Wittwer Georg	56
Podrozdział 6.40 Zahlten Hermann	58
Podrozdział 6.41 Zeuner Ferdinand	58
Podrozdział 6.42 Rozkaz komendanta straży granicznej	60
Podrozdział 6.43	62
Rozdział 7	63
Podrozdział 7.1 List Heinricha Feist do Alfreda Goebel styczeń/luty 1981	63
Rozdział 8 Plany wsi.....	65
Podrozdział 8.1 Taszów szkic.....	66
Podrozdział 8.2 Taszów według Ernsta Welzela	67
Podrozdział 8.3 Taszów perspektywy lotniczej 1953	68
Podrozdział 8.4 Taszów według Wydziału Kartografii	69
Rozdział 9 Mieszkańcy wsi 1937 i 1942	70
Spis ilustracji:.....	71

Rozdział 1 Taszów

Podrozdział 1.1 Nazwa i pierwsze wzmianki o wsi

1477 Tasow, 1560 Tassom, 1574 Tassaw, 1624 Tassau, 1631 Tassav, 1747 Tost, Tassau, 1825 Dasow, Tassau, 1945 Daszów, Taszów.

Podrozdział 1.2 Położenie i charakterystyka wsi

Taszów leży w północnozachodniej odnodze Gór Orlickich na granicy z Czechami. Wsiami sąsiadującymi są Krzyżanów- Krzischnei (Kreuzdorf), na północy Jerzykowice Małe (Klein Georgsdorf) jak również Kocioł (Kuttel) i Jarków(Järker) na północnym zachodzie. Za granicą leżą Gießhübel (Oleśnice) południowy wschód, Dlouha oder Dlauhy na południu, [Neubürgles](#) na południowy zachód i Borowa na zachodzie.

Pierwsza wzmianka o Taszowie¹ to 12 czerwca 1477 w dokumencie, w którym Heinrich Ząbkowicki zamek Gomole i włości lewińskie wypożycza Hildebrandowi von Kauffungen. Włości lewińskie, które do tej pory były jednostką samodzielną w tym samym roku do Ziemi Kłodzkiej przyłączył Heinrich Starszy.

1561 kupił czeski władca włości lewińskie, a po 1595 tereny te należały do komory królewskiej. Ona sprzedała w roku 1684 Taszów i sąsiednie wsie Jeleniów, Zakrze, Dańczów, Jarków, Jerzykowice Małe i Jerzykowice Wielkie Kasparowi Josefowi von Alten, do którego należał już Jeleniów. Przez to stał się Taszów nowo powstałą wsią podlegającą pod Jeleniów. Przyłączono go do parafii św. Michała w Lewinie.

Po wojnach śląskich po zawarciu pokoju w Hubertusburgu 1763 wraz z Ziemią Kłodzką przeszedł Taszów pod panowanie Prus. W 1793 istniało w Taszowie 82 domy ,w których mieszkało 156 mieszkańców.

Po reformach administracyjnych w Prusach należał Taszów od 1815 do Prowincji Śląskiej i został przyłączony do powiatu Kłodzko 1816–1945. Taszów tworzył wtedy siedzibę Gminy wiejskiej Taszów. W roku 1939 żyło w Taszowie 189 osób.

W następstwie 2 Wojny Światowej w 1945 roku przyłączono Śląsk do Polski i wtedy to Tassau stał się Taszowem. Niemiecka ludność została wypędzona. Nowi mieszkańcy przybyli tutaj z Polski wschodniej. Liczba mieszkańców malała, przez co większość budynków i gospodarstw rolnych uległa zniszczeniu. W latach 1975–1998 Taszów należał do województwa wałbrzyskiego

¹ Kopia Grünhagen i Markgraf, Dokumenty posiadania Śląska II str.185.

Rozdział 2 Urząd Taszów

Ósmego lutego 1874 utworzono Okręg Urzędowy Taszów nr 4 z gmin: Jawornik, Zimna Woda, Jerzykowice Małe, Krzyżanów, Witów, Kocioł i Taszów (7 gmin)

Funkcję przedstawiciela gminy na 6 lat sprawuje przedstawiciel gminy z Dusznik Hauptmann von Hobe

Pierwszego stycznia 1945 okręg obejmuje Taszów i gminy: Jawornik, Zimne Wody, Jerzykowice Małe, Krzyżanów, Kocioł, Witów i Taszów (7 gmin).

Przedstawiciele gminy :

...	...
HASLER Heinrich z Jerzykowic Małych	1918-1930
WELZEL Ernst z Taszowa	1930 - 1945

Uwagi:

3. 12. 1929 – Zmiana nazwy *Krzischney na Kreuzdorf (Krzyżanów)*

29. 1. 1937 – Zmiana nazwy *Nerbotin na Markrode (Witów)*

Rozdział 3 Z dawnych czasów

Podrozdział 3.1. Kłódzka księga podatkowa z roku 1653

Najstarsza wzmianka o ludności Taszowa pojawia się w czasach Wojny Trzydziestoletniej. Niestety poprzez stratę najstarszych ksiąg kościelnych z Lewina nie ma już o tym żadnych wiadomości. Podczas inwentaryzacji Ericha Randt i Horsta-Oskara Swientek w roku 1937 istniały jeszcze księgi parafialne w Lewinie do roku 1624. Kiedy jednak w roku 1982 dr Dieter Pohl zaczął zajmować się dzisiejszymi parafiami Ziemi Kłódzkiej okazało się, że księgi parafialne Lewina nie istnieją

Kłódzka księga podatkowa z roku 1653 jest więc najstarszym dokumentem dotyczącym ludności Taszowa. Została ona założona w celu rejestracji ludności dla nałożenia kontrybucji i znajduje się dziś w Archiwum Państwowym w Pradze. Wtedy mieszkało w Taszowie 21 opodatkowanych osób. Byli to przeważnie rolnicy. Ze względu na wielkość gospodarstwa rozróżniano 3 grupy rolników. Rolnicy posiadali największe pola. Przed nimi byli chałupnicy. Najmniejszymi posiadaczami byli ogrodnicy.

Rolnicy:

Beigel, Hans 30 krajcarów
Echßner, Baltasar 3 guldeny 30 krajcarów
Ficker, Kaspar ma młyn.
On płaci 50 krajcarów

Chałupnicy:

Gruß, Mathias 15 krajcarów
Heuffen, Martin 15 krajcarów
Wolf, Adam 15 krajcarów

Ogrodnicy:

Beigel, Christof 15 krajcarów
Brachm, Wenzel 15 krajcarów

Jäntschke, Martin 1 gulden 30 krajcarów
Kliffisch, Georg 45 krajcarów
Koßner, Jakob 1 gulden
Koßner, Hans 1 gulden 30 krajcarów
Koßner, Georg 1 gulden 30 krajcarów
Werner, Georg 45 krajcarów
Wolff, Mathias 1 gulden

Heuffen, Jakob 10 krajcarów
Hinner, Daniel 15 krajcarów
Moschner, Melchior 15 krajcarów
Rütter, Kaspar 15 krajcarów
Welzl, Adam 15 krajcarów
Werner, Michel nie płaci

Podrozdział 3.2. Szkoła parafialna Lewin

Z archiwum kościoła w Lewinie pochodzą akta, w których znajdują się interesujące dokumenty o szkole w Lewinie. Ważne wskazówki o ówczesnych mieszkańcach Taszowa znajdziemy w tzw. tabelach pilności z roku szkolnego 1779/1780. Rok szkolny rozpoczął się w lecie 24 kwietnia i skończył 11 listopada. Półrocze zimowe trwało od listopada do 24 kwietnia.

W tzw. tabelach pilności nauczyciel oceniał zdolności uczniów w czytaniu, pisaniu, liczeniu, i znajomości katechizmu. Używał on do oceny stopnie dobry, średni, słabe, niewystarczające. Nauczyciel prowadził wtedy dziennik, w którym notował obecności uczniów. Można było w tym dzienniku zauważyć, że żadne z dzieci w Taszowie nie chodziło do szkoły w pierwszym półroczu. Najprawdopodobniej związane jest to z tym, że dzieci były potrzebne do pracy w gospodarstwie. W półroczu zimowym frekwencja też była słaba. Liczba uczniów wynosiła 7 uczniów. Niżej wymieniona lista wymienia ojców uczniów z Taszowa:

Półrocze letnie 1779

Bittner Joseph ,
Elchner Anton ,
Elchner Franz ,
Gebauerin Regina , wdowa
Gebauer Anton , ogrodnik
Gebauer Anton ,
Haufen Anton ,
Hoffmann Franz , ogrodnik
Kastner Anton , sędzia

Kastner Joseph ,
Kastner Anton ,
Kastner Juditta , wdowa
Lachnit Michael , ogrodnik
Prause Elisabeth , wdowa
Richter Anton , młynarz
Ullrich Anton ,
Welzel Anton ,
Welzel Joseph , ogrodnik

Półrocze zimowe 1779/1780

Elchner Anton,
Elchner Franz,
Gebauer Johann, rolnik
Gebauer Anton, ogrodnik
Gebauer Regina,
Haufen Anton,
Kastner Anton, rolnik, sędzia
Kastner Anton,
Kastner Joseph,

Kastner Johann,
Kastner Heinrich, rolnik
Kastner Joseph, rolnik
Lachnitt Michael, rolnik
Prause Elisabeth, wdowa
Rachner Franz,
Ullrich Anton, ogrodnik
Welzel Anton,

Podrozdział 3.3. Register dusz z roku 1809

Kolejnym dokumentem z lewińskiego archiwum dotyczący ludności Taszowa jest tzw. lista dusz z roku 1809.

*Beicht und
Seelenregister der eigepfartten
Dorfschaften nebst einer
General Recapilutation
hieren zu Lewin
im Jahre 1809 bis zu Jahr*

Według tej listy było w roku 1809 31 gospodarstw domowych. Nie jest pewne, czy numeracja gospodarstw odpowiadała numerom domów.

1 **Kastner, Heinrich**, *1752, (57 lat)

Wolfen, Joanna, *1755, (54)

dzieci:

Kastner, Elisabeth, *1785, (24)

Kastner, Anton, *1787, (22)

Kastner, Maria, *1789, (20)

Kastner, Carl, *1792, (17)

Kastner, Clara, *1797, (12)

2 **Gebauer, Joann**, *1747, (62)

Linke, Gertrude, *1767, (42)

dzieci:

Gebauer, Joseph, *1780, (29)

Gebauer, Cathar., *1793, (16)

Gebauer, Joanna, *1798, (11)

Gebauer, Clara, *1802, (7)

Gebauer, Theresia, *1806, (3)

3 **Kastner, Franz**, *1783, (26)

Kuhn, Dorothea, *1787, (22)

dzieci:

Kastner, Dorothea, *1807, (2)

Magd/Knecht

Beuchel, Theckla, *1789, (20)

Kastner, Joseph, *1786, (23)

Grimm, Ignaz, *1791, (18)

Dörner, Mar., *1792, (17)

Kuchinke, Johann, *1773, (36)

Gebauer, Maria., *1774, (35)

dzieci

Kuchinke, Franz, *1798, (11)

Kuchinke, Anton, *1801, (8)

Kuchinke, Josepha, *1805, (4)

Kuchinke, Carl, *1808, (1)

4 **Welzel, Anton**, *1766, (43)

Walkin, Maria, *1769, (40)

dzieci

Welzel, Anton, *1794, (15)

Welzel, Joseph, *1795, (14)

Welzel, Joann, *1797, (12)

Welzel, Maria, *1798, (11)

Welzel, Clara, *1801, (8)

Welzel, Elisabeth, *1803, (6)

Welzel, Theres., *1806, (3)

pacholek

Prager, Joseph, *1779, (30)

Hausgenoss

Kastner, Joseph, *1726, (83)

- 5 **Welzel, Michael**, *1775, (34)
Radetzke, Rosal., *1779, (30)
dzieci:
 Welzel, Franz, *1800, (9)
 Welzel, Joseph, *1802, (7)
 Welzel, Maria, *1805, (4)
 Welzel, Joanna, *1806, (3)
 Welzel, Anton, *1808, (1)
Parobek
 Lachnitt, Johann., *1768, (41)
 Beuchel, Maria, *1785, (24)
Auszügler
 Radetzke, Johann, *1748, (61)
 Kastner, Rosalia, *1754, (55)
 dzieci:
 Radetzke, Marj., *1792, (17)
- 6 **Kastner, Franz**, *1754, (55)
Welzel, Elisabeth, *1753, (56)
dzieci:
 Kastner, Carl, *1787, (22)
 Kastner, Joseph, *1791, (18)
 Kastner, Marjann, *1789, (20)
 Kastner, Franz, *1798, (11)
- 7 **Kastner, Joseph**, *1753, (56)
dzieci:
 Kastner, Maria, *1791, (18)
 Kastner, Clara, *1799, (10)
 Kastner, Franz, *1803, (6)
Hausgenoss
 Hofmann, Franz, *1767, (42)
 Scharf, Maria, *1768, (41)
 Hofmann, Anton, *1798, (11)
- 8 **Lachnitt, Anton**, *1770, (39)
Türkin, Joanna, *1768, (41)
dzieci:
 Lachnitt, Maria, *1796, (13)
 Lachnitt, Anton, *1795, (14)
Hausgenoss
 Lachnitt, Mar., *1775, (34)
 dzieci:
 Lachnitt, Elisabeth, *1796, (13)
- 9 **Andersch, Ignaz**, *1768, (41)
Welzel, Susanna, *1773, (36)
Dienstboten
 Gebauer, Johann, *1768, (41)
 Vogel, Adam, *1766, (43)
- 10 **Kastner, Johann**, *1768, (41)
Gebauer, Maria, *1773, (36)
dzieci:
 Kastner, Maria, *1795, (14)
 Kastner, Anton, *1796, (13)
 Kastner, Clara, *1799, (10)
 Kastner, Joanna, *1802, (7)
 Kastner, Carl, *1808, (1)
Magd
 Letzelin, Maria, *1787, (22)
- 11 **Welzel, Anton**, *1758, (51)
Prause, Cath., *1757, (52)
dzieci:
 Welzel, Joseph, *1783, (26)
Dienstboten
 Hanischin, Ludmil., *1790, (19)
parobek
 Gebauer, Anton, *1787, (22)
- 12 **Ulrich, Fr.**, *1766, (43)
Haufin, Maria, *1766, (43)
dzieci
 Ulrich, Maria, *1791, (18)
 Ulrich, Michael, *1796, (13)
 Ulrich, Theckla, *1801, (8)
- 13 **Ulrich, Jos.**, *1763, (46)
Rubrecht, Eleonora, *1768, (41)
dzieci
 Ulrich, Clara, *1791, (18)
 Ulrich, Elisab., *1794, (15)
 Ulrich, Franz, *1801, (8)
 Ulrich, Joseph, *1806, (3)
wdowa
 Gebauer, *1753, (56)
 dzieci:
 Gebauer, Ignaz, Ulrich, *1803, (6)
- 14 **Kastner, Jos.**, *1762, (47)
Jarusch, Elis., *1767, (42)
dzieci
 Kastner, Joseph, *1794, (15)
 Kastner, Clara, *1796, (13)
 Kastner, Elisaeth, *1801, (8)
 Kastner, Theresia, *1805, (4)
 Kastner, Franz, *1808, (1)

- 15 **Kastner, Jos.**, *1777, (32)

Schindler, Anton, *1766, (43)
Schmiedtin, Cath., *1771, (38)
dzieci
 Schindler, Anton, *1794, (15)
 Schindler, Ignaz, *1798, (11)
 Schindler, Anna, *1799, (10)
 Schindler, Clara, *1803, (6)
 Schindler, Wenzel, *1804, (5)
 Schindler, Joseph, *1807, (2)
- 16 **Elsner, Fr.**, *1768, (41)
dzieci
 Elsner, Maria, *1794, (15)
 Elsner, Franz, *1798, (11)
 Elsner, Cath., *1799, (10)
 Elsner, Joseph, *1803, (6)
- 17 **Kastner, Fr.**, *1767, (42)
Hofmann, Clara, *1773, (36)
dzieci
 Kastner, Maria, *1794, (15)
 Kastner, Clara, *1799, (10)
 Kastner, Thecla, *1802, (7)
 Kastner, Joanna, *1806, (3)

Wittib. Kastner, *1763, (46)
dzieci
 Kastner, Maria, *1791, (18)
 Kastner, Cath., *1795, (14)
 Kastner, Carl, *1803, (6)
 Kastner, Cath., *1804, (5)
- 18 Wittib. **Dinter**, *1769, (40)
dzieci
 Dinter, Renata, *1794, (15)
 Dinter, Anton, *1796, (13)
 Dinter, Catharina, *1799, (10)
- 19 Wittib. **Richtern**, *1775, (34)
dzieci
 Richter, Anton, *1791, (18)
Hausgenoß
 Frima, Michael, *1762, (47)
 Kastner, Cath., *1762, (47)
dzieci
 Frima, Franz, *1798, (11)
 Frima, Anton, *1803, (6)
- 20 **Richter, Carl**, *1778, (31)
Aulig, Mar., *1780, (29)
dzieci
 Richter, Maria, *1804, (5)
- 21 **Wittwe Elchner**, *1755, (54)
- 22 **Krügel, Anton**, *1770, (39)
Letzel, Elis., *1752, (57)
dzieci
 Gebauer, Ludmilla, *1776, (33)
 Krügel, Johann, *1793, (16)
- 23 **Tauz, Johann**, *1771, (38)
Rachtnerin, Theres., *1776, (33)
dzieci
 Tauz, Elisa., *1802, (7)
 Tauz, Anton, *1805, (4)
 Tauz, Theresa, *1806, (3)
Hausgenoß
 Rachtner, Fr., *1736, (73)
 Fingerin, Elis., *1744, (65)
- 24 **Kastner, Fr.**, *1756, (53)
Wolfen, Elisabeth., *1761, (48)
dzieci
 Kastner, Anton, *1791, (18)
 Kastner, Maria, *1794, (15)
 Kastner, Marj., *1798, (1)
 Kastner, Carl, *1800, (9)
- 25 **Kastner, Fr. Jünger**, *1776, (33)
Kastner, Elisabeth., *1781, (28)
Kinder
 Kastner, Anton, *1805, (4)
 Kastner, Franz, *1808, (1)
- 26 **Prause, Benedict**, *1765, (44)
Richterin, Cath., *1774, (35)
dzieci
 Prause, Maria, *1795, (14)
 Prause, Josepha, *1797, (12)
 Prause, Clara, *1800, (9)
 Prause, Carl, *1803, (6)
 Prause, Anton, *1808, (1)
- 27 **Haufen, Fr.**, *1778, (31)
Haufen, Anton, *1736, (73)
Gebauer, Theresa, *1740, (69)
dzieci
 Haufen, Michael, *1773, (36)

28 Haufen, Joseph, *1784, (25)

Haufen, Joseph, *1738, (71)

Kastnerin, Cath., *1751, (58)

29 **Kastner, Michael**, *1764, (45)

Rachtner, Maria, *1768, (41)

dzieci

Kastner, Maria, *1792, (17)

Kastner, Anton, *1794, (15)

Kastner, Michael, *1796, (13)

Kastner, Franz, *1798, (11)

Kastner, Clara, *1801, (8)

Kastner, Joanna, *1808, (1)

30 **Welzel, Joseph**, *1760, (49)

Haufen, Elis., *1772, (37)

dzieci

Welzel, Anton, *1798, (11)

Welzel, Maria, *1801, (8)

Welzel, Joanna, *1806, (3)

31 **Umlauf, Fr.**, *1749, (60)

Tovit, Elis., *1761, (48)

dzieci

Umlauf, Rosalia, *1783, (26)

Umlauf, Clara, *1785, (24)

Umlauf, Ignaz, *1791, (18)

Umlauf, Anton., *1794, (15)

Umlauf, Elisabeth, *1796, (13)

Umlauf, Ludwig, *1799, (10)

Umlauf, Carl, *1803, (6)

Rozdział 4 Z życia wsi

Podrozdział 4.1. Z opowiadań Heinricha Feist

Ze wszystkich wsi w powiecie kłodzkim był Taszów jedyna wsią z dwoma językami. Na zachód w górnej wsi czeskie wioski Borava und Dlouhey. W nich mało kto rozumiał po niemiecku. Dolna część wsi graniczył z miasteczkiem Oleśnice. Ludność tej miejscowości mówiła po niemiecku. W kościele w Oleśnice był zawsze niemiecki ksiądz. Msza odbywała się po niemiecku. Od dawna uczęszczali mieszkańcy Taszowa do kościoła w niedzielę i święta do Oleśnice, między innymi dlatego, że wszystkie sklepy tam były otwarte do południa, a na rynku sprzedawano owoce i warzywa. Na granicy każdy przekraczający musiał posiadać paszport z fotografią w razie kontroli. To jednak zdarzało się rzadko.

Większość Taszowian przynosiła z zagranicy zawsze coś dla siebie. Tabaka z Czech cieszyła się dużą popularnością wśród palących fajki. Była też o wiele tańsza. Także papierosy „Zora” w cenie 1 RM za 100 sztuk to okazja. Młodzież kupowała w Czechach narty. To nie było jednak takie proste.

Pewnego razu oderwał mi się czubek od nart. Kupiłem go w sklepie w Lewinie. Ale to mi nie wystarczyło. W Oleśnice kupiłem nowe narty, na których w niedzielę jeździłem do kościoła i po wizycie w nim zaraz je chowałem. Krótko po powrocie z kościoła odwiedził nas urzędnik celny, który po śladach doszedł do naszego domu. Spytał się czy byłem gdzieś na nartach. Powiedziałem, że tak i pokazałem mu stare narty, które stały oparte o ścianę i na których leżał jeszcze śnieg. Ponieważ ślady nart się zgadzały celnik był w pełni uradowany. Bardzo często szyto w Czechach garnitury i płaszcze na wymiar. Także te rzeczy szmuglowano przez granicę. Granicę przekraczało się lekko ubranym, tam zostawiało się stare rzeczy, a w nowych wracało się do domu. To zawsze się udawało.

Do końca lat 20-tych w wioskach niemieckich tkano w domach jako zajęcie dodatkowe. W Czechach tkalnie w domach pracowały do końca II. Wojny Światowej.

Taszów leżał na wysokości 500- 550 m n.p.m i miał 190 mieszkańców. Całkowita powierzchnia wynosiła ok. 400 ha, z czego 26 ha stanowił las.

Wszystkie powierzchnie do uprawy były przeważnie płaskie. Większość mieszkańców Taszowa żyła z pracy w rolnictwie.

W spokojnych czasach było tu 25 koni pociągowych i hodowlanych, 80 krów mlecznych i młode bydło. Tuczniki były w każdym gospodarstwie. W zimie odbywały się ubijanie zwierząt w domu. Każda wieś była dobrze zaopatrzona w mięso. Mniejsi rolnicy mieli woły lub krowy jako zwierzęta pociągowe.

W Taszowie było kilku rzemieślników: 1 kowal, 1 stolarz, 1 szewc, 2 murarzy i 2 cieśli. Niektórzy rolnicy dorabiali sobie wożeniem długiego drzewa, które należało dostarczyć do tartaku do Jeleniowa. Oczywiście we wsi nie brakowało restauracji z dużą salą.

W dolnej wsi stał młyn, który pracował kiedyś pełną parą. Także chleb pieczono tam dla mieszkańców. Potem jednak korzystano z młyna w Lewinie skąd wielu mieszkańców brało chleb. Niektórzy piekli sami chleb we własnych piecach. W młynie w Taszowie istniały 4 mechaniczne krosna, 1 przycinarka i 1 zmywarka poruszane przy pomocy koła młyńskiego.

Ludzie we wsi mieli przeważnie murowane studnie z pompą przy domu. Niewielu miało własne wodociągi.

Taszów należał wraz z 13 wioskami do parafii Lewin. Droga do Lewina była bardzo stroma. To jednak nie zniechęcało starszych ludzi od chodzenia do kościoła. W zimie było to szczególnie trudne. Gęsiego powoli po śladach szło się do kościoła. Kiedy w zimie roraty zaczynały się o 6.30 większość bywalców w kościele były kobiety.

Z okolicznych wsi pielgrzymowali mieszkańcy do kościoła w Lewinie ze stalowymi latarniami. Wyroby rolnicze wożono do spółki znajdującej się w Lewinie. Na tamtejszym dworcu znajdował się duży magazyn do przechowywania. W drodze powrotnej kupowano i zabierano nawozy sztuczne.

Mleko skupowano od roku 1936 r. w zlewni w Jeleniowie. Do tej pory każdy mieszkańcy robili sami masło. Handlarze przynosili w koszach masło, twaróg i jajka.

Szkoła wiejska zbudowana została w roku 1880 .Od tego czasu zatrudniony był w Taszowie jeden nauczyciel, który mieszkał tu z rodziną . W jednej klasie uczyło się 8 roczników. W latach kiedy nie było nauczyciela czytania i pisanie uczył mężczyzna z wioski. Do roku 1944 religię prowadził kapłan z Lewina. Lekcja odbywała się raz w tygodniu. Prace ręczne prowadziła przeważnie żona nauczyciela.

1891 zbudowano masywną kaplicę w środku wsi. Mieszkańcy wybudowali ją sami. W maju i październiku codziennie odbywały się tu nabożeństwa. Do kościoła dzwonił zawsze sąsiad kaplicy za drobną opłatą.

W latach 20 stworzono w Taszowie orkiestra dęta. Występowała ona 2 razy w roku publicznie w restauracji we wsi. Ważnym wydarzeniem w życiu wsi był występ orkiestry z czeskiej wsi Borava, która przygrywała do tańca. Młodzi rzadko chodzili za granicę. Inaczej było z niemieckojęzycznymi mieszkańcami Oleśnice. To były tylko znajomości, do ślubów na tamtej i tej stronie nie dochodziło.

W rolnictwie i hodowli zwierząt niemieccy rolnicy wyprzedzali czeskich. Do Taszowa z Kotła zbudowano w 1914 r. drogę wiejską. Publiczne drogi zostały naprawiane przez mężczyzn z wioski latem i jesienią. Za swoją pracę nie brali wynagrodzenia. Każdy z mieszkańców musiał odpracować dni przy budowie drogi. Przedstawiciel gminy prowadził dokładny spis w formie książki.

Około roku 1920 przyłączono Taszów do linii telefonicznej. Kiedy w roku 1938 zbudowano w Taszowie, Kotle, i Jarkowie Urzędy Celne przyłączono również prąd. Wcześniej koła poruszane przez zwierzęta służące do mielenia zboża zniknęły, a koła młyńskie były poruszane za pomocą silników. Wkrótce każda rodzina miała radio w cenie od 35 do 60 marek. Finansowanie sieci przejęło Towarzystwo Elektryczne. Za każdą jednostkę to znaczy każde gniazdko płacono 70 marek. Dlatego też ograniczano się w zużyciu prądu.

Na ogłoszenia dotyczące mieszkańców używano 5 cm grubości deski wielkości A4. Nazywano ją „Büttel”. Na jednej stronie wyrzeźbiony orzeł, nazwa Taszów i data 1875. Na drugiej stronie przytwierdzano ogłoszenie. Kiedy ktoś przeczytał ogłoszenie na desce był zobowiązany do przekazania jej sąsiadowi. I tak deska krążyła po wsi aż wróciła na końcu do przedstawiciela gminy. Pilne wiadomości podczas obu wojen dotyczące oddawania słomy, siana, zwierząt były dostarczane przez listonosza w formie listu.

Co miesiąc pobierano w restauracji podatki. Każdy mieszkaniec miał tzw. „Gebotbüchla”, w których wydrukowane były pojedyncze podatki takie jak: pieniądze dla kominiarza, ubezpieczenie od ognia, podatki gminne, podatki do Urzędu Skarbowego. Skarbnik gminny miał za zadanie odprowadzić pieniądze do odpowiednich urzędów.

Lekarza rzadko wołano. Ludzie pomagali sobie ziołami i środkami domowymi i osiągnęli sędziwy wiek mimo ciężkiej pracy. Gdy ktoś ciężko zachorował wysyłano dorożkę do Lewina, aby sprowadzić lekarza i duchownego.

Podrozdział 4.2 Taszowska kaplica

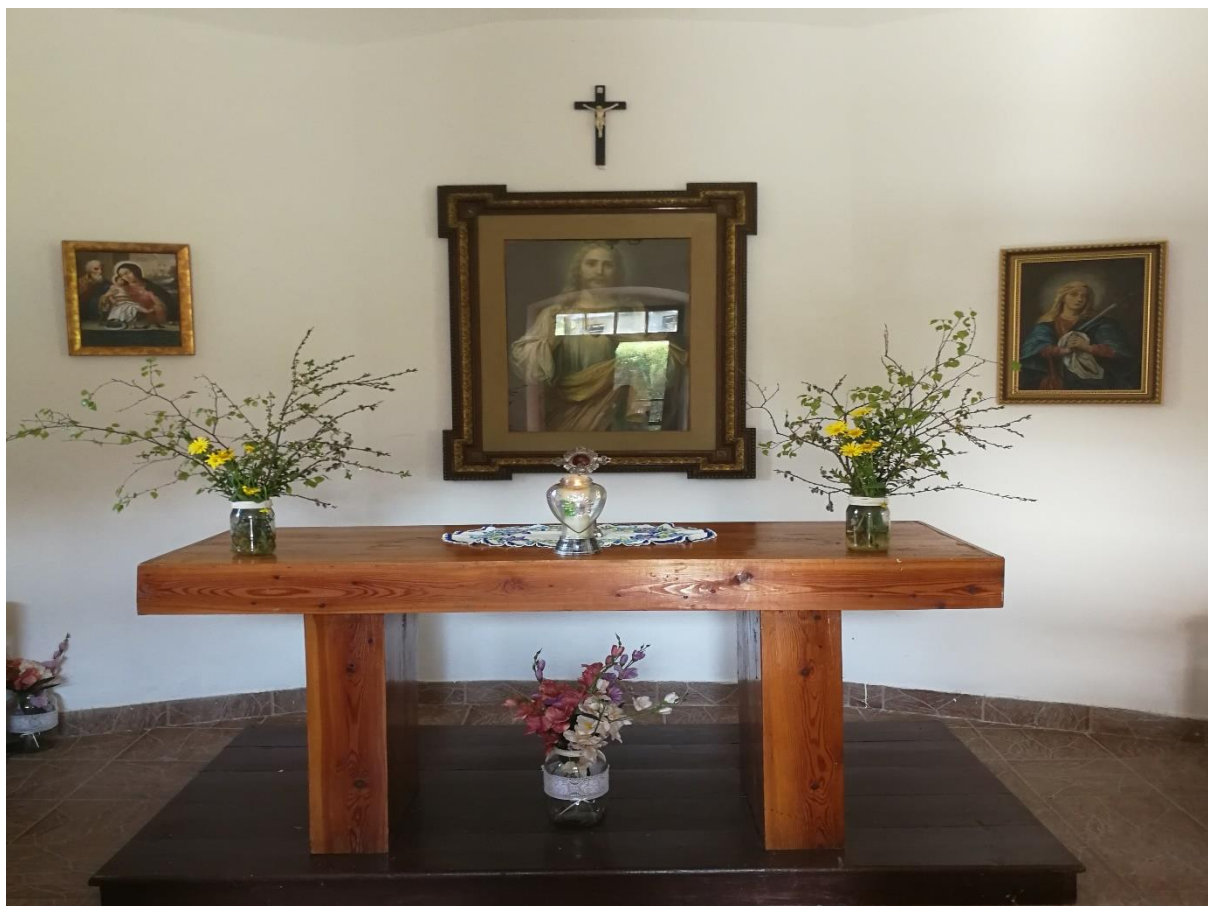
5 Kaplica w Taszowie

6 Kaplica w Taszowie rok 2006

7 Kaplica Taszów, 2020, Foto Martyniak

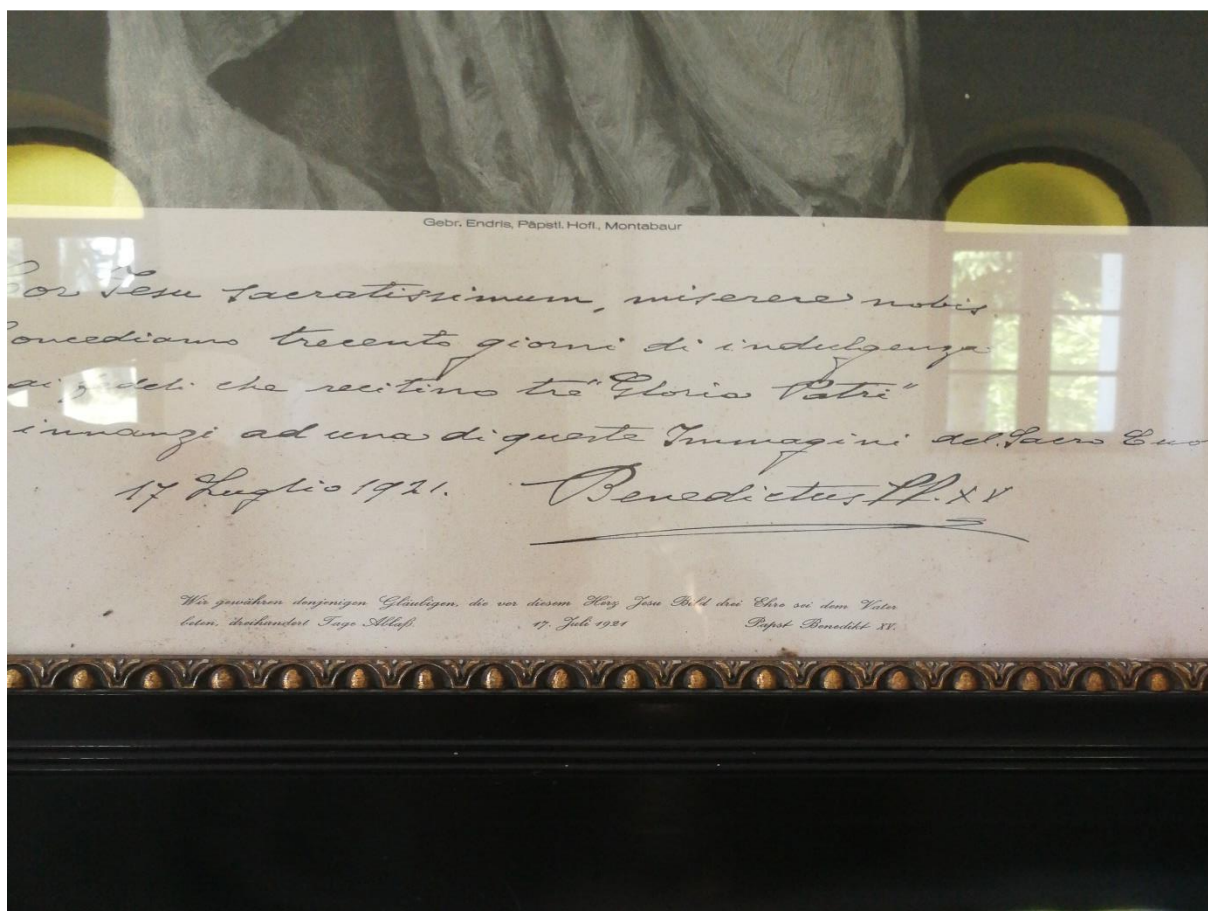
8 Ołtarz główny, 2020, Foto Martyniak

9 Wnętrze kaplicy, 2020, Martyniak

10 Obraz przywieziony w r.1921 z Rzymu przez mieszkańców podpisany przez papieża Benedykta XV

11 Napis po łacinie i podpis papieża Benedykta XV

12 Obraz z napisem po niemiecku „Zaufaj Bogu”

13 Obraz „Św. Józef”

O kaplicy w Taszowie wiadomo niewiele. Oddana została do użytku w roku 1891 i poświęcono ją św. Jadwidze. Pierwotnie miała kaplica małą wieżę z dzwonem. Kiedy zlikwidowano wieżę nie wiadomo. Na zdjęciu z roku 1992 widoczna jest jeszcze dolna część wieży, górna część została zburzona.

Renowacja kapliczki nastąpiła na początku 21 wieku. Foto z roku 2006 pokazuje całą wyremontowaną kapliczkę. We wnętrzu kapliczka nie została wyremontowana. Gdy odwiedziliśmy kapliczkę w roku 2010 wewnątrz kapliczki było puste.

W gałce starej wieży znaleziono stary dokument, który podaje kilka faktów z odbudowy kaplicy. Brzmi on następująco:

Dokument powstania kapliczki w Taszowie w roku 1891

Z powodu upadku dzwona, który okazał się nie do ponownego użycia, a wcześniejszy dzwonnik Alois Kastner go zlikwidował, postanowiono rozbudować kaplicę o nowy dzwon. Zgłosiło się wielu mniejszych i większych ofiarodawców w gminie, którzy pieniędzmi lub materiałem budowlanym wspomogli budowę. Przewozy i prace wykonali nieodpłatnie członkowie gminy. Część prac wykonano już na jesień 1890, resztę powierzono mistrzowi murarskiemu Panu Blau z Lewina, który dokończył kapliczkę za 840 marek w roku 1891. Często przerywano budowę ze względu na złą pogodę. Nowy dzwon wyprodukowała firma GEITLER z Wrocławia i kosztował 270 marek. Postarała się o ten dzwon Pani Maria Welzel, która została matką chrzestną przy poświęceniu kaplicy w dniu 30 czerwca 1891 r. Tego też dnia zawieszono dzwon i po raz pierwszy zabrzmiał z wieży. Na górze zamontowano głowicę z dokumentem. Poświęcenia dokonał dr Mandel-dziekan, proboszcz Proske i kapłan Nonnast z Lewina. Wyposażenie to dzieło dobroczyńców. Szczególnie należy wymienić Antona Scholz, który podarował 600 marek i ufundował ołtarz. Również przedstawiciel gminy Josef Welzel pomógł wiele przy wzniesieniu kaplicy. W czasie powstania kaplicy zarządzali parafią i gminą następujące osoby:

Proboszcz Proske

Kapłan Nonnast

Nauczyciel szkoły w Taszowie Friedrich Franke.

Przedstawiciel gminy Josef Letzel-właściciel gospodarstwa rolnego

Pisarz gminny Josef Marwan-właściciel restauracji

Alois Gebauer- właściciel gospodarstwa rolnego

Franz Letzel

Niniejszy dokument zawiera prawdę

Taszów, 30 czerwca 1891

Przedstawiciel Gminy

Letzel

W gałce znaleziono też wizytówkę, na której zapisano:

Robert Eppelt, blacharz i August Elsner, ślusarz zajmowali się
montażem górnych partii .

Taszów 30 czerwca 1891

Przy renowacji kaplicy nie odbudowano ponownie wieży.
Dzwon, który został uszkodzony na koniec wojny zamilkł na
zawsze.

Na przedniej części dzwona znajdował się napis:

„ Na chwałę Bożą ”

Po spodem napis: A. Geittner Breslau 1891

Na dole napis: Maria.

Dzwon znajdował się do roku 2010 na parafii w Lewinie.

14 Dzwon z kaplicy w Taszowie

15 Chrzcielnica na wodę święconą przy wejściu 2020, Martyniak

16 Organy taszowskie firmy Mannborg ,Foto 2020 Martyniak

17 Obraz nad ołtarzem głównym

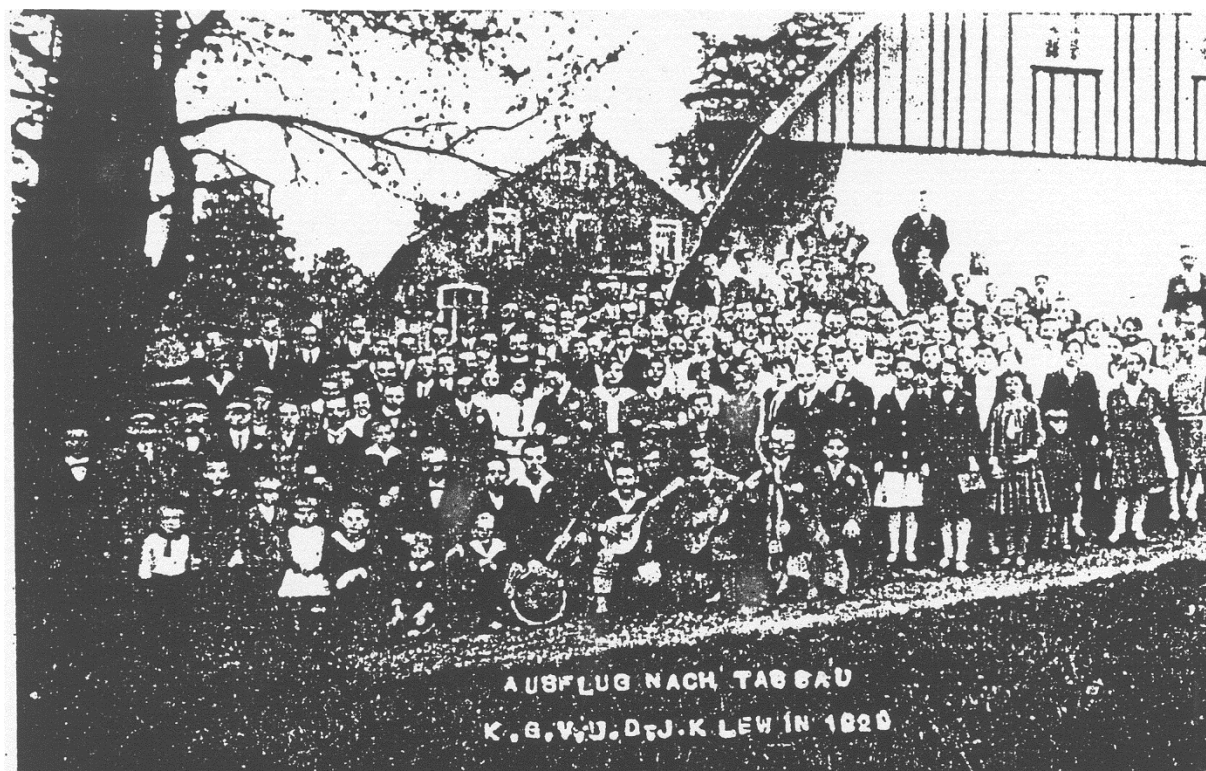

18 Wejście do kaplicy 2020 Foto Martyniak

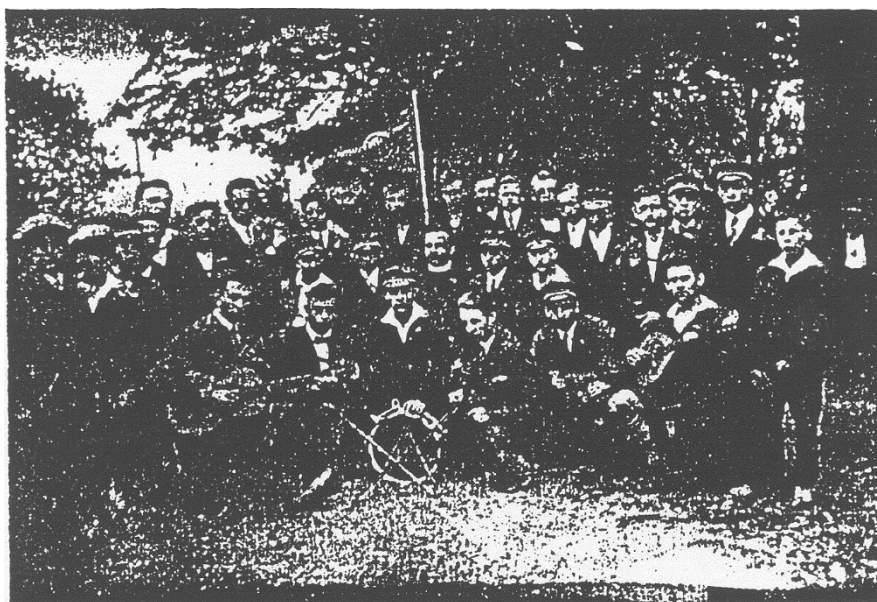

19 Portal kaplicy w Taszowie wraz z datą powstania

Podrozdział 4.3 Wycieczki do Taszowa

20 KGV i DJK Lewin na wycieczce w Taszowie w roku 1929.

21 Wycieczka KGV z Lewina w Taszowie 1929

Rozdział 5 Ostatnie lata

Podrozdział 5.1 Liczenie ludności 1939

Wyniki liczenia ludności 1939

Liczba domostw	47
Ludności	109
Kobiet	103
Mężczyzn	86
Do 6 lat	27
6-14 lat	26
14-65	108
ponad 65 lat	28

Wykonywane zawody

Rolnictwo	127
Przemysł i rzemiosło	18
Handel i transport	5
Samodzielnie pracujący	66
Pomocnicy z rodziny	60
Urzędnicy i zatrudnieni	6
Pracownicy	30

Liczba gospodarstw rolnych i leśnych wg. powierzchni

0,5-5 ha	16
5-10 ha	8
10-20 ha	8
20-100 ha	6

Podrozdział 5.2 Właściciele domów gminy Taszów

B i e l e r	Alfred	2,50 ha
Bartonischek	Karoline	0,20
Feist	Heinrich	47,75 z tego 6,25 lasu
Gründel	Max	3,00
Hannisch	Karoline	1,25
Hanisch	Paul	12,00 z tego 1,00 lasu
Hasler	Paul	6,75 z tego 0,50 lasu
Hasler	Paul	12,00 z tego 0,75 lasu
Hillmann	Ernst	3,00 z tego 0,25 lasu
Kastner	Josef	11,25 z tego 1,00 lasu
Kastner	Paul	13,00 z tego 0,50 lasu
Kastner	Ernst	11,00
Kastner	Robert	23,00 z tego 2,00 lasu
Kastner II	August	4,50 z tego 0,50 lasu
Kurschatke	Wilhelm	2,50

Kurschatke	Benedikt	4,00
Kurschatke	Johann	22,00 z tego 1,50 lasu
Lachnitt	Agnes	3,50
Lachnitt wdowa	Anna	7,75 z tego 0,25 lasu
Letzel	Josef	17,00 z tego 1,00 lasu
Lux	Paul	22,00 z tego 0,75 lasu
Lux	Willi	22,00 z tego 0,50 lasu
Marwan	Waldemar	3,75 z tego 0,75 lasu
Meier	Max	17,50 z tego 1,00 lasu
Migula	Walbert	11,00 z tego 1,00 lasu
Naschwitz	Josef	2,00
Prause	Robert	0,10
Prause	Anton	13,00
Scholz następcy	August	11,00 z tego 0,50 lasu
Scholz	Josef	11,00 z tego 0,50 lasu
Spata	Franz	24,75 z tego 2,00 lasu
Welzel	Josef	16,25 z tego 2,00 lasu
Welzel	Ernst	11,00 z tego 0,50 lasu
Welzel	Max	12,00 z tego 0,50 lasu
Zahlten	Hermann	3,50
Zahlten wdowa	Anna	0,10
Zeuner	Ferdinand	2,50

W Krzyżanowie mieli:

K a s t n e r	Josef	3,75 ha i 1 ha las
M a r w a n	Waldemar	4,61 ha i 1 ha las
Gemeindegrundstück (Schule). :		0,50 ha
Straßen		1,80 ha

Inne

H e r z i g s	następcy	3,25 ha
A n d e r s	Josef	0,25 ha
T s c h a p	Anton	1,00 ha
T s c h a p	Josef	0,25 ha

Te osoby mieszkaly w Boravie w Czechach, ale posiadali ziemie w Taszowie

Podrozdział 5.3 Polegli i zaginieni z gminy Taszów

I. Wojna Światowa 1914-1918

Hasler	Ernst	rolnik	żonaty, 2 dzieci
Hoffmann	Heinrich		wolny mieszkał naprzeciw szkoły
Kastner	Josef		lwolny, syn Kollicha Edewarda
Kastner	Franz	rolnik	wolny (dolna wieś)
Kastner	Rudolf	rolnik	wolny, syn Kolla G.
Kastner	Josef	rolnik	wolny, syn Ferdinanda przy kaplicy
Kurschatke	Hubert	dojarz	wolny, syn Wilhelma K.
Kurschatke	Josef		wolny, syn Wilhelma K.
Lux	Heinrich	Rolnik, muzyk	wolny (später Bieler)
Nowotny	Stanislaus	mechanik	wolny z taszowskiego młyna
Prause	Hubert		syn Eduarda Prause, murarz
Prause	Paul		jak wyżej
Welzel	Ernst	rolnik	żonaty, 3 dzieci
Welzel	Hubert		
Welzel	Oswald		wolny
Zahlten	August	murarz	żonaty, 3 dzieci

II. Wojna Światowa 1939 - 1945

Hanisch	Franz	rolnik	wolny	syn Augusta Hanisch
Hillmann	Ernst	stolarz, rolnik	żonaty, bez dzieci	
Kastner	Ernst	rolnik	żonaty, 2 dzieci	koło szkoły
Kastner	Paul	rolnik	żonaty, 2 dzieci	przy kaplicy
Lachnitt	Ernst	piekarz	żonaty, bez dzieci	
Lachnitt	Max	cieśla	żonaty, 3 dzieci	
Letzel	Anton	szewc, muzyk	wolny	
Meier	Max	rolnik	żonaty, 2 dzieci	
Prause	Josef	rolnik	wolny	syn Antona Prause
Tschap	Josef	.	wolny	
Welzel	Max	rolnik	żonaty, 2 dzieci	
Wittwer	Georg	celnik	żonaty, 5 dzieci	
Zahlten	Heinrich	murarz	wolny	

Podrozdział 5.4 Z Polakami przy jednym stole

Byliśmy dużą rodziną z małymi dziećmi. Aby podolać wszystkim pracom, zatrudnialiśmy od 3 do 4 współpracowników ².

Po rozpoczęciu wojny 1939 powołano mężczyzn do wojska, a kobiety do służby pracy. Do naszego gospodarstwa przydzielono do pracy młodych pracowników z Polski. Po zlikwidowaniu problemów z porozumiewaniem się i wskazówkach co do pracy dobrze się z nimi dogadywaliśmy. Czy to w domu, czy w stajni czy na polu dobrze nam się razem pracowało. Byliśmy jedną wielką rodziną. Jedliśmy przy jednym stole.

Pewnego razu przyszedł do nas policjant z Lewina. "Doniesiono mi, że pozwalacie jeść Polakom z wami przy jednym stole!" powiedział.

Wyjaśniłem mu, że moja żona i ja nie możemy być wszędzie. Czy to w domu, czy w stajni czy na polu, musimy mieć zaufanie jeden do drugiego. Dlatego mamy tych młodych pracowników w naszej wielkiej rodzinie przy stole.

„ Powiedziałem Państwu, miejcie się na baczności” powiedział urzędnik na koniec

U nas nic się nie zmieniło .Więcej kontroli już nie mieliśmy.

Podrozdział 5.5 Pięciomarkowa kara

W naszym gospodarstwie po ataku na Polskę mieliśmy dwóch pracowników ³. Od 1940 do 1945 pracowało u nas 2 dziewczyny i 2 chłopaków. Co 4 tygodnie celebrowane były dla tych pracowników msze po polsku. Przy każdym wyjściu musieli nosić literę "P" na odzieży. Polscy pracownicy byli przyzwyczajeni i chodzili na mszę w dni świąteczne lub niedzielę.

Z naszej wioski nie było daleko do Gießhübel (Oleśnice).Tam chodziło dużo osób z ndgranicznychh wiosek do kościoła.

Poradziłem naszym polskim pracownikom, aby zdjęli z odzieży literę „P” idąc do kościoła do Oleśnice. To funkcjonowało kilka tygodni dosyć dobrze do momentu kiedy młody policjant przy kontroli ujawnił „obcych”. Jeden z pracowników umiał już trochę niemieckiego i na pytania policjanta miał odpowiedzieć „Szef wysłał nas do kościoła”. Po kilku dniach otrzymałem karę do zapłaty-5 marek. "Za wysłanie Polaków do kościoła".

Niestety to pismo zginęło mi po wojnie. Na pewno oprawiłbym je w ramkę i przechowywałbym w naszym pokoju w nowej ojczyźnie.

² Heinrich Feist „, Grofschoftersch Häämtbärnla “, 1986

³ Heinrich Feist „, Grofschoftersch Häämtbärnla “, 1985

Podrozdział 5.6 Maszyna do szycia

Kiedy w roku 1946 pierwsi Niemcy zostali wypędzeni z okolicy Lewina każdy chciał zabrać ze sobą najwięcej rzeczy ⁴. Łóżka lub meble były już używane przez Polaków i musiały tutaj zostać. Ubrania, buty i urządzenia kuchenne to jedyne rzeczy ,które były pakowane w kartony, worki, i skrzynki. Rzeczy wielu rodzin złożono na jednej furmance.

Rodzina Marwan w Taszowie rozebrała swoją maszynę do szycia i w częściach ukryła wśród swoich rzeczy. Kiedy ładowano maszynę na furmankę , wyszła Polka przed dom i zawołała milicję, gdyż zauważyła „stratę”. I tak maszyna do szycia musiała zostać!

Syn Gotthard liczył się z tą możliwością. On miał schowane członko od maszyny w swojej kieszeni. Zanim odjechaliśmy wyrzucił je daleko na pole. Tak uniemożliwił działanie maszyny do szycia, ponieważ tych części nie można było kupić.

Ja mogłem jeszcze wrócić do gospodarstwo, wtedy powiedział do mnie Gotthard: " Heinrich, jak będziecie musieli wyjechać to wymontuj z każdej maszyny część, wtedy nie będą mogli jej używać!. „Nie, nie zrobię tego, nawet wtedy kiedy nie będę mógł tu wrócić” odpowiedziałem. Nie zepsułem żadnej maszyny. Naszą maszynę do szycia zabraliśmy ze sobą, kiedy opuszczaliśmy Taszów. Stolarz zrobił nam potem podstawę i moja żona szyła i naprawiała wiele rzeczy dla naszej rodziny.

Rozdział 6 Wypędzenie

Podrozdział 6.1 Aumüller Waldemar

Nauczyciel z Taszowa, którego losy po wojnie nie są znane. Wraz z nim wypędzono:

Wilhelm Aumüller, nauczyciel

Elly z d. **Hauck**

Hans

Gisela

Guido

22 Szkoła wiejska w Taszowie

⁴ Ze wspomnień Heinricha Feist „ Grofschoftersch Häämtbärnla “, 1985

23 Szkoła, 2020, Foto Martyniak

24 Szkoła Taszów 2020, Foto Martyniak

25 Kaplica obok szkoły 2020, Foto Martyniak

Podrozdział 6.2 Bartonischek August

Zostali wypędzeni: Karolina z d. **Schaar** ur. 27.03. 1872 w Taszowie

August Bartonitschek urodził się 21.04.1856 w Jakubowicach, kiedy zmarł nie wiemy.

Wdowa po August Bartonitschek żyła w strefie radzieckiej w domu opieki w Stiege w górach Harzu.

Podrozdział 6.3 Bieler Alfred

Gospodarstwo : 3 ha., murarz. Zostali wypędzeni:

Alfred Bieler	ur. 11.8. 1907 Duszniki
Anna z d. Lux	ur.01.02. 1906 Taszów
Lucie	ur.12.01. 1932 Taszów
Alfred	ur.01.06. 1936 Taszów
Liesbeth	ur. 08.12.1938 Taszów

Podrozdział 6.4 Feist Heinrich

Gospodarstwo : 3 ha; z czego 12 ha las. Ostatnie gospodarstwo w Górnej Wsi. 120 metrów od czeskiej granicy i taka sama odległość do Boravy. Opuścili Taszów 13.10.1946. Zostali wypędzeni:

Heinrich Feist	ur. 29.04.1906 Taszów
Gertrud z d.Welzel	ur.24.00.1910 Lewin
Ursula	ur.03.07.1937
Maria	ur.06.11.1938
Helene	ur. 18.04.1940
Heinrich	ur.09.06.1942
Gotthard	ur.30.04.1944
Christa Welzel, kuzynka	ur.30.10.1930 koło Oławy
Anneliese Müssig , była przedszkolanka z Taszowa	

Rodzina FEIST mogła swój dobytek wziąć wozem na dworzec do Lewina. Również rzeczy głuchoniemej Karoliny Bartonischek, Prause Roberta i Prause Antona i innych 35 osób zostały załadowane do wagonów bydłych. Po tygodniu wszyscy dostali się do strefy rosyjskiej do miejscowości Blankenburg w Górach Harz. Potem kwarantanna i mieszkanie u bezdzietnego małżeństwa. Heinrich FEIST pracuje najpierw jako drwal, potem w rolnictwie. W roku 1948 w cudowny sposób dostają się do strefy francuskiej. W powiecie Cochem (Mosel) dzierżawiła rodzina FEIST 16 lat dwór. W roku 1964 kupił stary dom w Niedermendig powiat Mayen. Aż do emerytury pracował jako bramkarz w fabryce.

26 Gospodarstwo Heinrich Feist, Foto Alexandra Wagener ⁵

⁵ Wagener, Alexandra, "Heinrich Feist - Meine Erinnerungen 29.04. 1906 - 22.07.1994", Köln, 1999

Podrozdział 6.5 Gründel Max

Własność 3 ha, emeryt. Zostali wypędzeni: Max Gründel z żoną

Podrozdział 6.6 Hanisch August

Własność: 7,5 ha, rolnik. Zostali wypędzeni:

August Hanisch	ur.05.12.1876 Kulin
Ehefrau Philomena z domu Kastner	ur.15.02.1884 Taszów
Sohn Franz	ur.06.08.1922 Taszów

Rodzina trafiła do Rehburg. Syn Franz poległ

Podrozdział 6.7 Hanisch Paul

Własność :12 ha. Rolnik. Zostali wypędzeni:

Paul Hanisch	ur.09.11.1908 Taszów
Ehefrau Ella z d. Tautz	ur.08.08. 1910 Witów
Klara	ur.16.06. 1938 Taszów
Siegfried	ur.03.04. 1941 Taszów
Hildegard	ur.31.08.1896 Taszów
ojciec Franz Hanisch	ur.28.5.1869 Taszów
siostra Karolina	ur.15.06.1866 Jarków

Jego żona Ella zmarła 1948 w Borkum obozie dla uchodźców. Paul osiadł w mieście Calw-Wimberg, Ostlandstr. 30. Ojciec Franz Hanisch i jego siostra zmarli.

27 Paul Hanisch

Podrozdział 6.8 Hasler Paul

Własność: 12 ha i 2,5 ha dzierżawa od zmarłego sąsiada Antona Kastnera.

Wyjazd z Taszowa 13.października1946 :

Paul H a s l e r	ur.17.10.1901 Taszów
żona Anna z d. Welzel	ur.28.05.1903 Jarków
siostra :Selma	ur.27. 08.1915 Taszów
matka Paula: Anna	ur.27.08.1869 Taszów
bratanek Paula: Walter LUX	ur.24.09.1934 Kocioł

Drugi transport trafił do strefy rosyjskiej. Cała 5 została zakwaterowana w jednym pokoju w Köckte powiat Gardelegen. Paul HASLER był przez kilka lat pracownikiem transportu i magazynu w Kasie Pożyczkowej, potem kierownikiem oddziału.

Żona Anna była pracownicą u rolnika, od 1961 była emerytką. Siostra Selma także pracowała u rolnika. Od roku 1953 pracowała w domu opieki w Blankenburg. w 1956 wyszła za mąż za Runzer.

L u x Walter został adoptowany przez małżeństwo HASLER, które było bezdzietne. Walter był synem siostry Marthy, która wyszła za mąż w Kotle. Walter został potem elektrykiem. Anna H a s l e r zmarła 29.04.1953, a Paul HASLER 3.02.1981.

Podrozdział 6.9 Hillmann Ernst

Stolarz z dolnej wsi. 3 ha własności, z czego 0,50 ha lasu.

HILLMANN Ernst,	ur.23.04.07 Taszów
żona Martha, z d. Tschöpe	z Łęczyc koło Dusznik
siostra Maria	

HILLMANN Ernst nie miał zdolności rolniczych. Prace polowe zlecał sąsiadowi Paulowi Haslerowi . Die Ernteerträge fuhren schon seine Eltern mit der Karre ("Radwer") in die Scheune. Gedroschen wurde mit der kleinen, handbetriebenen Maschine, an der auf jeder Seite meist 2 Mann an großen Kurbeln drehten.

HILLMANN zarabiał dodatkowo jako stolarz. W dużej izbie był hobel, a na ścianie wisiały narzędzia. Podczas żniw szedł Ernst z kosą na pole. Prowadził tak swoje skromne porządne życie z siostrą Marią. Nigdy nie chodził na tańce. 29 czerwca 1944 poślubił Martha TSCHÖPE z Łęczyc. Z tego powodu dostał 10 dni urlopu. Na początku wojny został wcielony do wojska .Jego siostra Maria Hillmann zmarła 06.06.1944. Tak została jego młoda żona Martha sama i obca w Taszowie. Ernst nie wrócił z wojny. Ostatnia wiadomość od niego przyszła w marcu 1945 z Prus Wschodnich, krótko po tym doszła informacja ,że zaginął .

Kiedy Rosjanie przyszli do Taszowa Martha nie czuła się pewnie w swoim domu. Często nocowała u rodziny Hasler. W końcu zostawiła swój dom i przeniosła się do rodziców do Łęczyc. Stamtąd w roku 1946 została wypędzona.

Transport skończył się w Coswig/Sachsen-Anhalt. Tam Martha pracowała w ogrodnictwie i jako sprzątająca. Jako rencistka pracowała jeszcze jako pomoc w szpitalu w Dessau.

Podrozdział 6.10 Kastner August

Wielkość gospodarstwa :6 ha., rolnik

August **Kastner**

ur.22.05.1870 Dańczów

żona Anna z d. Lachnitt

ur. 01.12. 1872 Taszów

August i jego żona zmarli jeszcze w Taszowie on w 1942 , ona 1945.

28 August Kastner ,Foto Welzel 2013

Podrozdział 6.11 Kastner Josef

Wielkość gospodarstwa :10 ha., rolnik

Josef **Kastner**, żona Martha, córka Hedwig zmarła na tyfus i córka Selma. O tej rodzinie nie ma wzmianek w księgach parafialnych.

Podrozdział 6.12 Kastner Ferdinand

Powierzchnia 11,12 ha; dom nr 3 ,wypędzeni 26 marca 1946

Żona Paula Kastnera

Hedwig **Kastner**, wdowa po Teuber, z d. Scholz ur.16.11.1907

córka Inge z domu Teuber

ur. 05.03.1935

zamężna z Sulzer od 1957

córka Hedwig z domu Kastner

ur. 18.07.1943,

zamężna z Elsässer ,1 dziecko

zmarła 22.11.1975

Ferdinand Kastner i jego żona Agnes z domu Hauffen zmarli jeszcze w Taszowie. Agnes udusiła się 24.08.1939 w wieku 68 lat, a Ferdinand zmarł 07.05.1940 w wieku 74 lat na puchlinę. Syn **Paul Kastner** *01.05.1909 w Taszowie zaginął 1944 we Francji.

W wagonach bydlęcych rodzina Kastner z Taszowa trafiła na wyspę Borkum. Nie było tam jednak pracy ani jedzenia. W sierpniu 1949 opuszcza rodzina Kastner wyspę Borkum i udaje się do Straubenhardt/Schwarzwald. Te przesiedlenia były z inicjatywy państwa i przez nie zostało opłacone.

W nowym miejscu zamieszkania w starym domu z cienkimi ścianami znaleźli schronienie. Hedwig KASTNER pracowała u rolnika za żywność. Córka Inge pracowała w zakładzie wykonującym biżuterię.

Rodzina Kastner wprowadziła się w latach 60 do nowego dwurodzinnego domu wraz z Martha S c h o l z stanu wolnego ur. 31.10.1903.

Podrozdział 6.13 Kastner Ernst (13)

Wielkość gospodarstwa: 11 ha., rolnik

Ernst Kastner	ur. 22.09.1906
żona Marta z domu Tusche z Sieroszów/Ząbkowice	
syn Walter	ur. 09.11.1933 Taszów
córka Ulli	ur. 07.03.1936 Taszów

Ernst Kastner zaginął 1945 we Wrocławiu. Rodzina trafiła na wyspę Borkum do obozu uchodźców.

29 Ernst Kastner lata 80-te, Foto Majchrzak

30 Ernst Kastner, 2020 Foto Martyniak

31 Ernst Kastner z przodu 2020 Foto Martyniak

32 Inicjały Ernsta Kastnera na kamieniu i data zbudowania domu.

Podrozdział 6.16 Kastner Ernst (15)

Zostali wypędzeni:

Ernst Kastner	ur.18.06. 1875
żona Karoline z d. Dinter	ur.13.08.1870

Pojechali do gminy Woquard w powiecie Norden. Tu zmarli oboje. Ona 1946 na udar on 1952.

Podrozdział 6.17 Kastner Robert

Własność : 22 ha, z tego 4 ha lasu ,wyjechali 13 października 1946

Zostali wypędzeni:

Robert Kastner	ur.16.07.1894 Taszów
żona Marie z d. Wondrejz	ur. 24.04.1898 Taszów
syn Rudi	ur. 16.02.1925 Taszów
córka Martha	ur.15.09.1926 Taszów
córka Hedwig	ur. 28.03.1928 Taszów
mama Ernestine z d. Scholz	ur. 30.05.1869 Taszów

Wszyscy mieszkali razem w jednej izbie u pewnego rolnika. Kilka lat potem kupili starą posiadłość oddaloną 4 km od Köckte powiat Gardelegen.

Cała rodzina pracowała do roku 1952 jako pracownicy PGR-u; syn Rudi jako brygadzysta techniczny.

Mama Ernestine zmarła 04.1957; Kastner Robert zmarł 25.08.1966

Podrozdział 6.18 Kurschatke Benenedikt

Wdowa Karolina Kurschatke miała na własność 6 ha

Opuściła Taszów 13. października 1946

Zostali wypędzeni:

Karolina	ur.11.11.1865 Brzozowice
Tochter Marta	ur. 15.01.1897
Sohn Josef	ur. 20.10.1899
Sohn Franz	ur. 30.12.1902

Benedikt Kurschatke * 22.06.1858 Brzozowice, † 05.04.1944 w Taszowie w wieku 85 lat na serce

33 Dom rodziny Kurschatke, 2006

34 Dom rodziny Kurschatke 2020, Foto Martyniak

Podrozdział 6.19 Kurschatke Johann (Welzel Roman)

Johann Kurschatke, szwagier Romana Welzel prowadził po jego śmierci gospodarstwo.

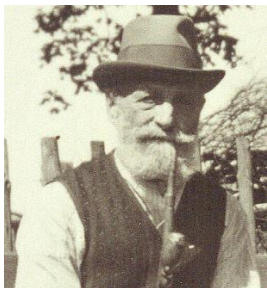
Wielkość gospodarstwa :24 ha. z tego 1,5 ha. lasu, rolnik

Zostali wypędzeni:

Johann Kurschatke	ur. 02.07. 1907 Chorzów
żona z d. Welzel	ur. 13.12.1904 Taszów
córka Brigitte	
syn Winfried	
dzieci Romana Welzel	
Hildegard	ur.09.01.1909 Taszów
Maria	ur. 23.06.1913 Taszów
Liesbeth	ur. 16.03.1916 Taszów
Hedwig	ur. 10.04. 1919 Taszów

Roman Welzel poślubił 9 lutego 1897 w Lewinie Annę Kastner z Taszowa. Mieli razem 11 dzieci. Raz parze urodziło się martwe dziecko. Dwóch synów zginęło podczas I wojny światowej.

Roman zmarł 16 kwietnia 1940 na zawał serca, dwa lata później 11 marca 1942 roku zmarła na cukrzycę jego żona Anna.. Z dziesięciorga dzieci żyły w roku 1944 tylko Maria zamężna Timmermann i jej najmłodsza siostra Hedwig.

35 Roman Welzel

36 Święto rodzinne w gospodarstwie Romana Welzel 1938 r.

Podrozdział 6.20 Lachnitt August

Lachnitt August * 12.03.1888 Kocioł, † 21.08.1929 zabity przez drzewo .Jego pierwsza żona Martha z d. Kastner zmarła 23.05.1924 na suchoty płuc.

Wdowa Agnes z d. Nitsche i jego córka Agnes mieli 3,5 ha gospodarstwa

Zostali wypędzeni:

żona Agnes z d. Nitsche

córka Agnes

córka Hedwig

córka Ida

pasierb Ernst, piekarz

pasierb Fritz, kowal

ur.

ur.10.08.1927 Taszów

ur. 01.09.1928 Taszów

ur.16.02.1930 Taszów

ur. 28.02.1917 Taszów ⁶

ur.19.05.1922 Taszów

⁶ Zginął na froncie wschodnim

Die Familie kommt nach Rehburg-Stadt im Landkreis Nienburg.

Podrozdział 6.21 Lachnitt August

Lachnitt August * 08.01.1872 Taszów, rolnik, † 25.12.1943 na udar mózgu.

Wdowa Anna z d. Zahlten posiadała 7,7ha z tego 0,25 ha lasu

Zostali wypędzeni:

żona Anna z d. Zahlten	ur. 04.10. 1878 Taszów
córka Maria	ur. 15.12.1906 Taszów
córka Marta	ur. 13.02.1911 Taszów
syn Josef	ur. 03.05.1915 Taszów
córka Gertrud	ur 09.11.1918 Taszów
córka Elfriede	ur 18.03.1921 Taszów

Rodzina po wojnie trafia do Rehburg w powiecie Nienburg.

Podrozdział 6.22 Lachnitt Max

Max Lachnitt ur. 25.04.1913, cieśla ożeniony 21.06.1938 z Gertrud Hurdalek, poległ 8.5.1943 in a Sardinii. Zostawił żonę i 3 dzieci.

Zostali wypędzeni:

żona Gertrud z d. Hurdalek	ur. 30.05.1914 Duszniki
Manfred	ur. 24.07.1941 Witów

Rodzina po wojnie trafia do Rehburg w powiecie Nienburg.

Podrozdział 6.23 Letzel Josef

Własność: 16,25 ha z tego 2 ha lasu

Opuścili wieś 26 marca 1946

Zostali wypędzeni:

Josef L e t z e l	ur. 10.05.1913 Taszów
żona Hedwig z d.Urban	ur. 03.12.1920 Zimne Wody
córka Magda	ur. 20.11.1946
syn Helmut	ur. 17.02.1948
córka Monika	ur. 03.09.1953
córka Angelika	ur. 22.02.1955
ojciec Anton Letzel	ur. 22.08.1879 Taszów
mama Karoline z d. Lachnitt	ur. 18.10.1877 Taszów

Rodzina L e t z e l dostała się po wypędzeniu tam gdzie większość mieszkańców Taszowa na wyspę Borkum, gdzie dostali jednopokojowe mieszkanie w starych koszarach. Rodzina korzystała ze zbiorowego żywienia. Rodzina pracowała przy umocnieniach plaży, w torfowni i rolnictwie.

W roku 1949 przeniosła się rodzina LETZEL do Dunningen w Schwarzwaldzie, gdzie zajęli większe mieszkania. Josef LETZEL pracował tu 25 lat fabryce sztucznego jedwabiu. Żona Jadwiga pracowała w fabryce zegarów, a od 1976 roku w fabryce drzewnej

Ojciec Anton LETZEL zmarł 30.12.1957 w Dunningen. Mama Karoline zmarła 08.12.1961 również w Dunningen. Cóрка Monika LETZEL zmarła 03.01.1963.

Podrozdział 6.24 Lux Paul

Wielkość gospodarstwa: 22 ha z tego 0,75 ha lasu.

Opuścili Taszów: 26 marca 1946

Zostali wypędzeni:

Paul L u x	ur. 26.04.1896 Jerzykowice Małe
żona Anna z d. Kastner	ur. 01.03.1902 Taszów
córka Elisabeth	ur. 27.06.1922 Taszów
córka Margarete	ur. 07.12.1924 Taszów
córka Hedwig	ur. 25.10.1929 Taszów
syn Erwin	ur. 08.09.1931 Taszów
ojciec Ernst K a s t n e r	ur. 18.06.1875 Taszów
mama z d. Dinter	ur. 27.08.1870 Dańczów

Rodzina L u x trafiła z rodzicami Kastnerów do Loppersum koło Emden. Warunki życiowe były tragiczne., a tamtejsi mieszkańcy nie lepsi. Uważano przybyłych za Polaków. Byli zdziwieni, że przybysze mówią po niemiecku. Co za pojęcie mogli oni mieć o wschodnich Niemczech. Według tych ludzi przybyli przywieźli jeszcze dużo rzeczy. Oni byli biedniejsi od przybywających.

Na początku nie było wody zdatnej do picia, żadnego ogrzewania. Elisabeth, Margarete i Erwin zajęli własne mieszkania w Loppersum. Pracowano, gdzie się dało. Ojciec Paul pracował do emerytury w betoniarni. Wodę noszono codziennie w dzbanku na mleko do domu. Gdyby nie zbudowano filii fabryki Volkswagena nie powstałyby możliwości zatrudnienia dla wypędzonych.

Mama K a s t n e r zmarła 24.06.1946 w Loquard. Ojciec Ernst K a s t n e r zmarł 22.02.1951 w Loquard. Paul L u x zmarł 16.04.1963, jego żona Anna 05.09.1975. Obydwoje są pochowani w Loppersum.

Podrozdział 6.25 Lux Wilhelm

Wielkość gospodarstwa: 20,65 ha z tego 1,50 ha lasu

Wysiedlenie nastąpiło 26 marca 1946

Zostali wypędzeni:

Wilhelm L u x	ur. 15.05.1898 Jerzykowice Małe
żona Franziska z d. Kahlert	ur. 03.12.1900 Jarków
córka Elfriede	ur. 25.10.1929 Taszów
córka Elisabeth	ur. 18.03.1932 Taszów
syn Richard.	ur. 22.05.1933 Taszów
córka Maria	ur. 05.02.1935 Taszów
syn Paul	ur. 28.02.1937 Taszów
córka Hildegard	ur. 05.03.1939 Taszów
mama Maria z d.Kastner	ur. 14.02.1867 Taszów

Po wypędzeniu rodzina Lux otrzymała mieszkani w starej pasorówce w Woquard powiat Norden; najpierw w jednym pomieszczeniu mieszkały 3 rodziny. Później rodzina dostała pokój, sypialnię, i kuchnię. Dnia 28.06.1954 rodzina Lux wprowadziła się do nowego zmarła 28.02.1982 w Emden.

Podrozdział 6.26 Lux Ernst

Wysiedlenie nastąpiło 26 marca 1946

Zostali wypędzeni:

Ernst L u x, woźnica	ur. 22.06.1896 Jerzykowice Małe
żona Maria z d. Welzel	ur. 25. 12. 1902 Taszów
córka Gertrud	ur. 31.05.1923 Taszów

Rodzina trafia do Schledehausen koło Osnabrück.

Podrozdział 6.27 Marwan Waldemar

Restauracja "Przy Granicy" , kowalstwo i rolnictwo

Własność 4,61 ha z tego 1 ha lasu. 2,61 ha własności leżało przy "Steinriegel", drodze z TAszowa do dworca w Lewinie i już wtedy należało do Krzyżanowa.

1923 zbudował Waldemar MARWAN masywną salę z podestem dla muzyków. W czasie inflacji sprzedał kawałek lasu i za to zbudował salę.

Wysiedlenie nastąpiło 26 marca 1946

Zostali wypędzeni:

Waldemar M a r w a n	ur. 15.08.1890 Taszów
Auguste z d. Fischer	ur. 29.01.1893 Ocieszów
Manfred , syn	ur. 11.10.1922 Taszów
Christel, córka	ur. 27.09.1924 Taszów
Gotthard, syn	ur. 29.01.1926 Taszów
Irmgard, córka	ur. 06.09.1931 Taszów

Syn Manfred nie był obecny w domu w czasie wypędzenia: jako żołnierz Luftwaffe był w niewoli. Rodziców i 3 dzieci z innymi mieszkańcami wsi wysiedlono na wyspę Borkum. W tamtejszych koszarach znaleźli zakwaterowanie.

W międzyczasie zwolniono najstarszego syna Manfreda ,który udał się do Schladen w górach Harz. I tak w roku 1946 osiedli rodzice i rodzeństwo w Górach Harzu.

Rodzice wprowadzili się do miejscowości Gielde, gdzie Waldemar znalazł pracę u mistrza kowalskiego Mökera .Już w roku 1947 przenieśli się do większego mieszkania w Gielde. Waldemar i syn Gotthard pracowali najpierw w firmie spedycyjnej w Braunschweigu. Waldemar pracował do starości. Rodzice przenieśli się w 1967 do miejscowości Schladen.

Auguste zmarła 11.05.1973, Waldemar 10 tygodni później 23.07.1973. Oboje spoczęli zgodnie z życzeniem na leśnym cmentarzu w Gielde niedaleko ich działki.

M a r w a n Manfred, najstarszy syn Augusty i Waldemara, został po 2 miesiącach aresztu zwolniony i osiedlił się w Schladen/Harz, gdzie przez 2 lata pracował u rolnika. Kiedy rodzice i rodzeństwo przenieśli się w Góry Harzu, otrzymał Manfred w roku 1974 stanowisko w policji Dolnej Saksonii najpierw w Vienenburg/Harz, potem w Goslar, gdzie w roku 1982,po ponad 40 latach pracy jako nadkomisarz przeszedł na emeryturę.

Manfred poślubił w czerwcu Juli 1951 Elisabeth z d. Breyhan, mieszkankę Braunschweigu. Urodziło im się 3 dzieci: Gerlind, Jürgen i Petra.

M a r w a n Christel, córka Augusty i Waldemara, pracowała najpierw jako pomoc domowa w Beuchte, potem jako urzędniczka w kancelarii prawnej w Vienenburg. W czerwcu 1951 poślubiła mistrza piekarskiego Friedricha SIEMANN. Oboje wydzierżawili piekarnię w Hannover-Bothfeld, kupili potem w 1962 roku własny grunt wraz z piekarnią w Hannoverze na ulicy Podbielski 181. Z małżeństwa urodziło się 2 synów: Dieter i Martin.

M a r w a n Gotthard, nauczył się kowalstwa w Taszowie, jako żołnierz walczył w Jugosławii, po wojnie wrócił do ojczyzny. Po wypędzeniu na wyspę Borkum dostał się najpierw do Vechta, gdzie kilka miesięcy służył jeszcze w wojsku, aby w roku 1947 trafić do Gielde, gdzie w roku 1951 poślubił Inge z d. Paul. Z małżeństwa urodziło się 4 dzieci: Jochen, Sigrid, Ullrich i Sabine. W Gielde posiada ona własny grunt. Gotthard pracuje w spółce akcyjnej Salzgitter, gdzie został mistrzem ślusarskim, a w końcu jako kontroler jakości.

M a r w a n Irmgard , najmłodsza córka Augusty i Waldemara, skończyła szkołę w Gielde i uczyła się w Braunschweigu na damską krawcową. Wyszła za mąż w roku 1958 za

Gerharda R i e c h ze Schladen. Urodziło im się 2 dzieci: Thomas und Mathias. Po wielu przeprowadzkach kupili grunt w Wolfenbüttel , gdzie żyją do dziś.

Podrozdział 6.28 Meier Ferdinand

Wielkość gospodarstwa: 20,65 ha, z tego 1,50 ha lasu.

Wysiedlenie nastąpiło 26 marca 1946

Zostali wypędzeni:

Ferdinand Meier ur. 07.03.1873 W Taszowie

Ferdinand Meier zmarł na wyspie Borkum. Jego żona Maria z d. Bittner, ur.06.10.1876 Jeleniowie zmarła w wieku 69 lat 21.02. 1946 w Taszowie.

Syn Max ur. 28.04.1909 w Taszowie poległ i zostawił swoją żonę Elisabeth z d. Welzel i 2 dzieci.

37 Dom Ferdinand Meier

38 Dom Ferdinand Meier, 2020 Foto Martyniak

39 Dom Ferdinand Meier

Podrozdział 6.29 Naschwitz Josef

Komornik ⁷ w Taszowie; ok 1 ha

Wysiedlenie 26 marca 1946

Zostali wypędzeni:

Josef Naschwitz	ur. 05.01.1895 Sienna/Stronie
żona Elfriede z d. Volkner	ur. 07.07.1896 Taszów
córka Regina	ur. 05.08.1926 w Lewin zmarła w wieku 47 lat 27.06.1974
córka Meta	ur. 20.04.1929 Taszów

Podrozdział 6.30 Prause Anton

Gospodarka: 13 ha

Wysiedlenie 13 października 1946

Zostali wypędzeni:

Anton P r a u s e	ur. 09.07.1884 Taszów
żona Maria z d. Kastner	ur. 01.03.1897 Taszów
syn August	ur. 24.08.1919 Taszów
syn Albert	ur. 30.01.1930 Taszów
córka Magda	ur. 13.12.1935 Taszów
synowa Minna z d.Wolf	ur 14.09.1920 Plasnice Góry Orlickie/Czechy

Minna WOLF była zatrudniona w gospodarstwie Feist na gospodarce. Nieraz pracował także August P r a u s e jako dorożkarz u FEISTA. Tam poznał Minna. August PRAUSE został wcielony do Wehrmachtu kiedy tylko rozpoczęła się wojna. Na froncie wschodnim stracił prawą rękę. Jako feldfebel był potem instruktorem. Po wojnie pomagał rolnikowi Paulowi Lux na gospodarce: jedną ręką prowadził pług i dbał o konie.

Anton PRAUSE miał małą gospodarkę z 2 krowami. Na początku wojny 1939 kupił od Augusta K a s t n e r gospodarstwo z zabudowaniami., z którego został wypędzony w marcu 1946 roku.

Rodzina PRAUSE przeniosła się do Josefa WELZEL kiedy przyszli Polacy. Stamtąd wraz z rodziną Feist 13.10.1946 opuściła Taszów.

Rodzina PRAUSE trafiła do Heimbürg koło Blankenburg/Harz (dawne NRD). Anton PRAUSE pracował do emerytury w lesie. Syn August pracował na bramie w firmie "Harzer Werk Blankenburg"; potem w Wernigerode a jako szlifierz pił.

⁷ Chłop nie posiadający ziemi i zabudowań mieszkający u innych chłopów.

August PRAUSE ożenił się 17 czerwca 1943 z Minna WOLF w Taszowie.

córka Walburga	ur 23.02.1946 Taszów
syn Herbert	ur. 16.09.1947 Heimbürg
syn Bernhard	ur. 22.12.1952 Heimbürg

Podrozdział 6.31 Prause Robert

Właściciel domu

Wysiedlenie 13 października 1946

Zostali wypędzeni:

Robert P r a u s e, Zimmererpolier	ur 08.02. 1892 Taszów
żona	nieznana
mama Kunigunde z d. Fischer	ur. 06.03.1862

Rodzina Prause trafiła Heimbürg, powiat Wernigerode .

Podrozdział 6.32 Scholz August

Eigentum 11 ha

August Scholz, rolnik w Taszowie ur. 30.05.1869,zmarł 11 lutego 1940 w wieku 70 lat w Taszowie .Zostali wypędzeni:

córka Marta	ur. 31.10.1903 Taszów
córka Hedwig Teuber	ur. 16.11.1907 Taszów
wnuczka Inge	ur. 5. 03.1935 Taszów

Jego żona Marta z d. Kahlert ur.10.04.1875 w Jarkowie, zmarła 04.08.1941 w wieku 66 lat w Taszowie na problemy z pęcherzem żółciowym.

Podrozdział 6.33 Scholz Josef

Gospodarka 9,50 ha z tego 1,25 ha lasu; tzw. "Wiesahäuser" .Wysiedleni 26 marca 1946.

Josef S c h o l z	ur. 03.04.1873 Jarków
Pauline z d. Welzel	ur. 16.03.1884 Taszów
syn Ernst	ur.07.06.1906 Taszów
syn Josef jr.	ur.07.06.1908 Taszów
syn Paul	ur. 18.09.1912 Taszów
córka Gertrud Finke z d. Scholz	ur. 26.05.1907 Taszów
wnuk Herbert Scholz	ur. 24.03.1934 Taszów
	syn Gertrudy
syn Oswald	ur. 17.03.1922 Taszów
syn Gerhard	ur. 29.09.1927 Taszów

Po wypędzeniu trafiła rodzina Scholz do Aurich (Ostfriesland). Mieszkańcy Taszowa chcieli być blisko siebie. Do wyboru miejsca zamieszkania dano im 2 miejsca Emden i wyspę Borkum. Większość zdecydowała się na wyspę Borkum. Tylko L u x Wilhelm, L u x Paul W e l z e l Ernst z rodzinami zostali w Emden.

Rodzina Scholz jak i inni wypędzeni zakwaterowani zostali w starych zniszczonych koszarach na Borkum. Wyżywienie było w pierwszych miesiącach zapewnione w punkcie zbiorowego żywienia. Dopiero po reformie walutowej w roku 1948 wszyscy znaleźli pracę.

01.03.1954 zmarł Josef Scholz sen. na Borkum. Jego żona Pauline z córką Gertrud i synem Herbertem przenieśli się 03.01.1961 do Mennighüffen powiat Herford. Gertrud pracowała tam w fabryce płaszczy, a potem w Löhne w fabryce plastiku. W kwietniu 1967 przeprowadzili się znów do Schwaney. Tam zmarła Pauline Scholz 12.11.1967.

Synowie Oswald i Gerhard zostali na Borkum, ożenili się tam i każdy z nich zbudował dom. Oswald jeszcze 2 tygodnie przed zakończeniem wojny został wcielony do Volkssturmu w Jeleniowie, ale wkrótce został zwolniony do domu w maju 1945 r. Scholz Gerhard nie widział sytuacji w Taszowie pod koniec wojny. Znajdował się bowiem w rosyjskim więzieniu i dopiero w 1948 trafił na wyspę Borkum. Paul Scholz poległ w r. 1944 w Rosji.

Podrozdział 6.34 Spata Franz

Własność: 24,75 ha ; z tego 2 ha lasu

Spata przejął gospodarstwo po ojcu. Gospodarstwo było zadłużone. Wszystkie drzewo zostało sprzedane, a nic nie zostało zasadzone.

Kiedy w roku 1938 / 1939 był obowiązek dostarczania mleka, jeździł Spata codziennie furmanką z bańkami na mleko z Taszowa do Kotła i Jeleniowa. Potem kupił sobie ciężarówkę. Oprócz tego zarabiał na transporcie.

Wysiedleni 26 marca 1946

Zostali wypędzeni:

Franz S p a t a	ur. 24.06.1909 Olešnice(Czechy)
syn Georg	ur.26.06.1930 Taszów
syn Alfred	ur.31.08.1936 Taszów
córka Brigitte	ur. 26.08.1937 Taszów
córka Maria	ur. 26.06.1943 Taszów

Rodzina SPATA trafiła do Ostfriesland do gminy Etzel. Mieli najpierw jeden pokój, bardzo mały i w złym stanie. Ponieważ dzieci nie dostały miejsca w szkole rodzina przeprowadziła się do Westfalii. W Ostfriesland pracował SPATA u stelmacha, a potem w firmie Preussag jako kierowca. Po przeprowadzce do Westfalii, pracował SPATA przez krótki czas jako pracownik leśny a na końcu był zatrudniony w spółce Westfälische Ferngas. Zmarł w 1970 na skutek powikłań po zawale. W roku 1974 kupiła pani SPATA z najmłodszą córką Maria dom dwurodzinny.

Podrozdział 6.35 Tschap Josef

Własność: 1,44 ha Wyszalenie nastąpiło 26 marca 1946

Zostali wypędzeni:

Josef T s c h a p	ur. 09.11.1875 Taszów
Anna -żona	ur. 09.02.1875
Wilhelm - syn	ur. 28.09.1911 Taszów
Helene - córka zamężna z FELKEL	ur. 05.04.1907
Bernhard Felkel-wnuk	ur. 27.12.1929
	Syn Heleny
Friedrich F e l k e l	ur. 23.10.1937
Georg F e l k e l	ur. 02.06.1939
Maria F e l k e l	ur. 22.02.1941

Po wypędzeniu trafili na wyspę Borkum. Ponieważ nie było tam dużo pracy, a dzieci nie miały miejsca w szkole przeniosła się rodzina Felkel jesienią 1951 do Worms. Starsi rodzice zostali na wyspie. Tam zmarła 17.03.1955 Anna TSCHAP.

Josef TSCHAP przeniósł się do córki Heleny do Grundheim jesienią 1955.

Friedrich FELKEL zbudował w Pfeddersheim dom do którego w roku 1961 wszyscy się przenieśli.

Josef TSCHAP zmarł 23.12.1965 w Pfeddersheim.

Jego syn Wilhelm TSCHAP zmarł 18.05.1967 w Wildbad.

Podrozdział 6.36 Welzel Ernst

Wielkość gospodarstwa 11 ha, z tego 0,50 ha lasu

Gospodarstwo leży przy ulicy Kocioł- Taszów po za wsią

Wyszalenie nastąpiło 26 marca 1946.

Zostali wypędzeni:

Ernst W e l z e l	ur. 07.02.1892 Taszów
żona Marie z d. Kastner	ur. 29.05.1899 Taszów
córka Marichen	ur. 23.09.1929 Taszów
córka Rosina	ur. 16.06.1943 Taszów
córka Monika	ur. 16.03.1945 Taszów
brat Robert Welzel	ur. 03.06.1894 Taszów

Z dworca w Lewinie odjechali w wagonach zwierzęcych na zachód. Po tygodniu jazdy dotarli do Aurich/Ostfriesland; stamtąd dalsza podróż ciężarówką do Woquard koło Emden. Razem z rodzinami: LUX Paul und LUX Willi dostali 24 qm pokój. Ernst, Maria i Robert WELZEL pracowali najpierw u rolnika. Tutejsi mieszkańcy byli bardzo sceptyczni w stosunku do przybywających. Kiedy jednak po krótkim czasie zauważyli, że uchodźcy dobrze pracują i trzymają porządek, zmieniał się ich stosunek do przybywających.

WELZEL wdzierzał duży ogród i trzymał sobie 1-2 świni. Dzieci po 2 latach przerwy znowu poszły do szkoły.

WELZEL Ernst był do momentu przybycia Rosjan 15 lat przedstawicielem gminy Taszów, Kocioł, Jerzykowic Małych, Zimnych Wód, Jawornicy, Witowa.

Ernst zmarł 01.08.1957 w Woquard koło Emden, żona Marie zmarła 26.09.1972 w Woquard względnie Minden, brat Robert zmarł 31.03.1956 w Woquard.

40 Gospodarstwo Ernst Welzel 1944

41 Wiosna 1944 Ernst Welzel z żoną Maria zd.Kastner i dzieci Maria, Rosel, Hermann

Podrozdział 6.37 Welzel Josef

Zostali wypędzeni:

Josef W e l z e l	ur.17.08.1905 Taszów
żona Maria z d. Hasler	ur. 26.04.1910 Leśna
syn Josef	ur. 18.04.1937 Taszów
syn Gottfried	ur. 20.05.1938 Taszów
syn Paul ⁸	ur. 29.07.1939 Taszów
córka Rosemarie	ur. 29.01.1941 Taszów
syn Robert	ur. 19.05.1942 Taszów
zm. 30 czerwca 1943 w Kłodzku	
córka Monika	ur.28.01.1944 Taszów
córka Ursula	ur. 10.07.1946 Borkum
córka Bärbel	ur. 22.01.1948 Borkum
Rodzice:	
Robert W e l z e l	ur. 06.06.1877 Taszów
żona z d. Dinter	ur. 09.06.1874 Dańczów

Josef WELZEL był żołnierzem i trafił w niewolę amerykańską po wojnie. Ze Steiermark trafił do Braunschweigu. Po 3 miesiącach marszu z innymi mieszkańcami hrabstwa kłodzkiego dotarł do ojczyzny w lecie 1945 roku. Radość najbliższych była nie do opisania.

W gospodarstwie była już polska rodzina. Josef kilkakrotnie musiał meldować się w komendanturze polskiej; jego papiery były w porządku, dlatego nie doznał on żadnego uszczerbku.

Potem nastąpiło wysiedlenie z ojczyzny 26.03.1946. Polska rodzina pomagała rodzinie WELZEL, spakować kilka ich rzeczy. Późnym wieczorem 26.03.1946 załadowano rodzinę na dworcu w Kudowie. Przez Kłodzko dostali się do obozu, a potem do Aurich.

Auf der Fahrt nach Ostfriesland waren viele andere Vertriebene dazugekommen. In Aurich wurde verteilt und da die Tassauer zusammenbleiben wollten, kam die Mehrzahl nach Borkum in eine z.T. zerschossene Kaserne. Dort gab es für die vielen Vertriebenen keine Arbeitsmöglichkeiten, so daß viele versuchten, von der Insel Borkum wegzukommen. So kam die Familie WELZEL nach Rheinland Pfalz; das Land, das noch Vertriebene aufnehmen mußte.

Dziadek WELZEL, 73 lata, hat die Umsiedlung von Borkum nach Rheinland-Pfalz noch mitgemacht, wurde jedoch unterwegs krank und mußte ins Krankenhaus eingeliefert werden, wo er schließlich am 20.10.1950 verstarb; er wurde in Bingen beigesetzt. Oma WELZEL war bereits am 17.11.1947 auf Borkum verstorben; miała 73 lata.

Josef WELZEL zmarł 22.06.1971 w Bingen- Großwinternheim. Maria WELZEL mieszka Ingelheim razem z córką Rosemarie MOLITOR .

⁸ †Paul zmarł w skutek eksplozji miny na wyspie Borkum

42 Para Młoda Josef Welzel i Maria z d. Hasler

Para Młoda Josef Welzel i Maria zd. Hasler
Po prawej rodzice panny młodej
Selma Hasler z d. Welzel i Paul Hasler
Po lewej rodzice pana młodego
Maria Welzel z d. Dinter i Robert Welzel

Podrozdział 6.38 Welzel Max

Wielkość gospodarstwa: 10,5 ha; z tego 0,5 ha lasu

Wysiedlenie nastąpiło 26 marca 1946.

Zostali wypędzeni:

żona Paula z d. Zeuner wdowa	ur. w Oleśnice
córka Erna	ur. 12.01.1941 Taszów

Max urodził się 22.05.1909 w Taszowie, i był synem ogrodnika uprawiającego pole Ernsta Welzel i Katharina z d. Martinez z Darnkowa.

Max poślubił Paula z d. Zeuner córkę Ignatza Zeuner i Agnes z Oleśnice

Max Welzel poległ podczas 2 wojny światowej.

Podrozdział 6.39 Wittwer Georg

Dom Urzędników Granicznych Taszów

Wysiedlenie nastąpiło 26 marca 1946.

Zostali wypędzeni:

Emma W i t t w e r	ur. 13.07.1908
syn Baldur	ur. 02.03.1936 Taszów
syn Roland	ur. 27.02.1937 Taszów
córka Roswitha	ur. 22.04.1938 Taszów
córka Edda	ur. 29.05.1939 Taszów
córka Siegrun	ur. 15.09.1940 Taszów
córka Johanna	ur.02.08.1945 Taszów
Georg W i t t w e r	ur. 22.10.1907
	-zginął podczas wojny

43 Dom Urzędników Granicznych 2006

44 Dom Urzędników Granicznych 2020, Foto Martyniak

45 Dom Urzędników Granicznych 2020 Foto Martyniak

Podrozdział 6.40 Zahlten Hermann

Wcześniejszym właścicielem był Eduard KASTNER III.

ZAHLTEN pochodził z Lewina. W roku 1918 przyszedł jako feldfebel do Taszowa. Był dowódcą kilku żołnierzy, którzy stacjonowali w Taszowie i mieli chronić przed nocnymi napadami.

ZAHLTEN był stolarzem. Obok małego gospodarstwa zajmował się tkactwem. Prace polowe były wykonywane przez rolników ze wsi. Trzymał krowę, 1 lub 2 kozy, 1 świnie i kury.

ZAHLTEN urządził sobie warsztat stolarski po zakończeniu kariery wojskowej. Poślubił Erę córkę Eduarda Kastner. We wsi nazywano go KASTNER III "Kollicha Edeward". Jego jedyny syn był bardzo mądry, poległ podczas 1 wojny światowej 1914-18.

Wysiedleni zostali 14 kwietnia 1950

Hermann Zahlten	ur. 17.02.1891 Lewin
żona Maria z d. Kastner	ur. 11.12.1896 Taszów
syn Josef	ur. 01.07.1919 Taszów
córka Elfriede	ur. 04.11.1922 Taszów
córka Gertrud	ur. 23.11.1926

Rodzina ZAHLTEN była gotowa do odjazdu 13 października 1946. Jedna z córek była jednak ciężko chora i wyjazd nie był możliwy. Rodzina trafiła do stolarski LUX do Lewina. Tam pracował ZAHLTEN dla Polaków. Kiedy córka wyzdrowiała mogli już jechać. W Lewinie żyła jeszcze mama Hermanna ZAHLTEN. Miała 100 lat i pół roku. Nie chciała opuścić Lewina.

I tak została rodzina ZAHLTEN w Lewinie. Dopiero 14 kwietnia 1950 po śmierci matki. Wyjechali do Niemiec. Syn Józef, który był w niewoli, napisał do najbliższych list z Pirny (Saksonia).

Rodzina Zahlten opuściła 14 kwietnia 1950 ojczyznę i trafiła 09 maja 1950 do Pirny do syna Josefa. Był murarzem i wybudował własny dom w roku 1956. Hermann ZAHLTEN zmarł 04.07.1964 w Pirnie.

Podrozdział 6.41 Zeuner Ferdinand

Gospodarka: 4,81 ha i 0,50 ha wydierżawione od następców Herziga; do tego mieli zakład szewski. Wysiedlenie nastąpiło 26 marca 1946.

Zostali wypędzeni:

Ferdinand Zeuner	ur. 18.05.1899 Polom (Czechy)
żona Hedwig z d. Volkmer	ur. 22.06.1901 Taszów
syn Gerhard	ur. 28.05.1924 Taszów
córka Erna	ur. 10.04.1926 Taszów
ślub w maju 1956 z Franz WAGNER, z Jawornicy	

Rodzina Z e u n e r trafiła jak inni mieszkańcy Taszowa na wyspę Borkum. Mieli szczęście. Dostali 3 pokojowe mieszkanie w koszarach. Tam założył Ferdinand ZEUNER zakład szewski. Miał też już wtedy maszyny szewskie na Borkum.

Ze względu na dużą ilość gości na wyspie Ferdynand miał dużo pracy w lecie i dobrze zarabiał. Córka Erna po zamążpójściu z Wagner w maju 1956 przeniosła się do Duisburga

Poprzez firmę Landsiedlungs-Gesellschaft dostali Wagnerowie zatrudnienie w roku 1966 w Lüdinghausen.

W czerwcu 1966 przeniesli się tam także Ferdinand i Hedwig ZEUNER na ulicę Haakestraße 10. Maszyny szewskie przywiózł Ferdinand ZEUNER z Borkum. Jako emeryt pracował jeszcze w swoim fachu. Ferdinand ZEUNER zmarł 04.05.1972 w Lüdinghausen.

Grenzschutzkommandantur

Wünschelburg, den 25. Juni 1945.

Befehl!

Damit die deutsche Bevölkerung wieder ruhig in ihrem Lande leben kann ist durch die erfolgte Eingliederung der Westgebiete zu Polen, Zwangsevakuation für die gesamte deutsche Bevölkerung aus den Grenzgebieten angeordnet worden.

Die Evakuierung wird wie folgt durchgeführt:

I. Teil.

Sammelort: Mittelsteine am 26. Juni 1945 um 12 Uhr.

Marchziel: Mittelsteine, Reichenbach, Schweidnitz, Striegau, Gölenburg, Jauer, Löwenberg, Lauban Görlitz.

Zum 1. Teil gehören alle die im unten genannten Gebiet wohnen:

Linke Grenze - tschechische Grenze

Rechte Grenze - Grunwald, Bad Reinerz, Plasfen, Möhlten Edersdorf
Loishain, Schlegel, Biehals, Walditz, Krainsdorf.

II. Teil

Marchziel:

Sammelort: Reichenbach, am 27. Juni 1945 um 12 Uhr.

In Richtung Görlitz wie im 1. Teil.

Zum 2. Teil gehören alle die im unten genannten Gebiet wohnen:

Linke Grenze: Reichenbach, ausschließlich Birkendorf, ausschließlich
Stosendorf, Langenöls, Jordansmühl, ausschließlich
Leueichen, ausschließlich Lubinau.

Rechte Grenze: ausschließlich Nadsreide, Grendreide, ausschließlich
Karkzen, ausschließlich Runshartan, Cheihen, Michelwitz,
Kwasdorf.

Rozkaz

Aby niemiecka ludność mogła spokojnie żyć w swoim państwie, ze względu na przyłączenie terenów do Polski, zarządzam ewakuację obowiązkową całej ludności niemieckiej z terenów przygranicznych.

Ewakuacja będzie przebiegać następująco:

Grupa I:

Miejsce zbiórki: Ścinawka Średnia, 26 czerwca 1945 o godz.12.00

Cel marszu: Ścinawka Średnia, Dzierżonów, Świdnica, Strzegom, Jawor, Lwówek, Lubań, Zgorzelec

Do pierwszej grupy należą, którzy mieszkają na danym terenie:

lewa granica-czeska granica

prawa granica- Zieleniec, Duszniki, Gorzuchów, Bożków, Słupiec, Bieganów, Włodowice, Krajanów

Grupa II:

Miejsce zbiórki: Dzierżonów, 27 czerwca 1945 o godz.12.00

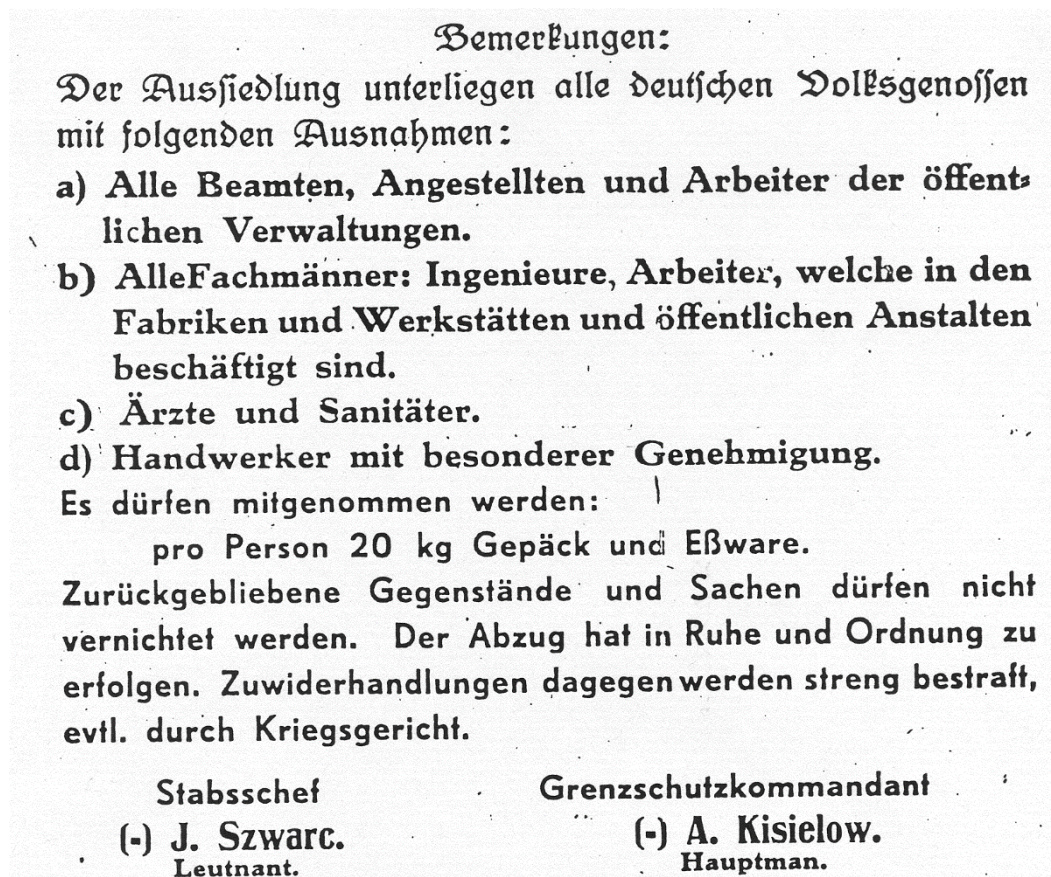
W kierunku Zgorzelec jak w części pierwszej

Do drugiej grupy należą, którzy mieszkają na danym terenie:

lewa granica- Dzierżonów, Olszyna, Jordanów

prawa granica-Michałowice

Podrozdział 6.43

Uwagi:

Wysiedleniu podlegają obywatele niemieccy oprócz:

- a) Urzędników i pracowników publicznych
- b) Wszyscy fachowcy: inżynierowie, pracownicy zatrudnieni w fabrykach, warsztatach i publicznych zakładach
- c) Lekarzy i sanitariuszy
- d) Rzemieślników

Można zabrać ze sobą: na osobę 20 kg i jedzenie

Pozostawione przedmioty nie mogą być niszczone. Odjazd musi przebiegać spokojnie i w określonym porządku. Nie podporządkowanie się będzie surowo karane.

Szef sztabu J. Szwarc-porucznik
Komendant A. Kisielow-kapitan

Rozdział 7

Podrozdział 7.1 List Heinricha Feist do Alfreda Goebel styczeń/luty 1981

Szanowny Panie Goebel !

W tygodniach zimowych zajmowałem się Pańskimi obszernymi opracowaniami z ojczyzny. Czytam zawsze wszystko i podziwiam Pana za chęci dalszej pracy w badaniach ojczyzny w tak podeszłym wieku. W tym tkwi również wielkie powołanie. Czytam

. Ich lese immer wieder darin, um mich mit Ihren Sorgen zu vertrauen. Ale co może stary rolnik – "*vo uba druba, wu die Pelze wachsa mit da langa Stiela*"; – kto może pomóc takiemu archeologowi jak Pan? Studiowaniem starych pism nie mogę się zajmować, bo brak mi na to naprawdę czasu.

W miesiącach zimowych, zacząłem znowu pisać moje wspomnienia na podstawie pamiętników.

Pani Bittner miała 2 lata, kiedy musiała opuścić Lewin. Kiedy jej stary już ojciec opowiadał to tylko o domu w Lewinie. Dziecko jego Bärbel Urban chętnie słuchało opowieści ojca i za swojego życia odwiedziła Lewin dwukrotnie. Za pomocą przeźroczy i mikrofonu tak opowiadać ,jak gdyby przeżyła to sama jako dorosły. "Tutaj stał dom *Goebela*, tutaj stolarz *Urban itd.*"- przez takie opowieści czuło się jak gdybyśmy spacerowali po Lewinie . Gdybym wcześniej zabrał się do spisania moich wspomnień i kroniki Taszowa byłbym już znacznie dalej. Trzeba nasze wspomnienia i naszą drogę życiową spisać, żeby nie została zapomniana. Ciągłe chętnie wracam do tego co zdążyłem już spisać. Ach gdyby w każdej z 14 wiosek gminy Lewin znalazł się ktoś, kto troszczy się o swoją wieś !

A teraz Taszów: Wieś ta nie była wciśnięta przez obszar czysto czeski. W jednym z wydań czasopisma „*Grafschafter Bote*“, który ukazał się w roku 1979, napisałem między innymi. „Wieś graniczna Taszów był jedyną wioską z dwoma granicami językowymi w powiecie kłodzkim-w górnej wsi czysto czeskie wsie Borava i Dlouhey, a w dolnej części Olešnice.“

Wioski graniczne należały wcześniej do państwa jeleniowskiego.

Określenie „Drogi zwierzęce“ w Taszowie i Jarkowie oznaczały szeroki na 2 metry pas ziemi wzdłuż granicy, który kończył się tam, gdzie czeski las.

Przy wkraczaniu Wehrmachtu do sudeckiego zakątka 9 października 1938 byłem w Kotle w urzędzie celnym i przeżyłem jak w Olešnice wszyscy prawie wydzierając sobie płuca krzyczeli „Heil Hitler“.

W fabryce słodczy Chlupp w Lewinie, były zakwaterowane pracownice. Trzy z nich były przydzielone do pracy w naszym gospodarstwie.

W każdy dzień roboczy przychodziły do nas do pracy rano i wieczorem szły do Lewina, gdzie były zakwaterowane.

Schronisko zbudowano 1935 roku. Nie miało ono żadnej specjalnej nazwy. Kąpielisko powstało rok albo dwa przed schroniskiem.

Piosenkę do św. Antoniego umieć śpiewać, gdy gra ją Josef Rieger na organach w Schledehausen, całego tekstu nie znam na pamięć. Napisałem dlatego do mojej siostry Anny, żony Gerharda Hoffmanna. Koło nich mieszka kobieta, która była w chórze w Lewinie. Jak tylko tę piosenkę otrzymam, wyślę Panu. Pastor Welzel nie może wiele powiedzieć o czasach, kiedy Rosjanie i Polacy przybyli do naszej ojczyzny, bo go tam nie było.

Dobrze przypominam sobie proces szewca. Aby jednak dokładnie go opisać, spytam Ernsta Welzel z Jarkowa, który wraz ze swoim bratem Augustem brali w tym udział. Dam mu Pana adres.

Tutaj w Mendig działam w Związku Wypędzonych. To enklawa w powiecie Mayen-Koblenz. W Mainz znajduje się wiele wartościowych dokumentów o wschodnich Niemczech. Nauczyciel mówił podczas seminarium o wynikach głosowania w Prusach Wschodnich i Zachodnich. Leżały tam kopie „Gazety Elbląskiej” z 1920 r. Można było sobie wziąć egzemplarz jeden Panu wysyłam.

Czeskie bunkry i stanowiska broni maszynowej zostały ustawione w kierunku miasta Polom w Czechach i koło Boravy. Pracowano nad nimi dzień i noc. Z naszych pól było widać postępujące roboty. Na prostej drodze z Taszowa do Boravy powstał głęboki rów o szerokości 10 m. Miał on zatrzymać wkroczenie Wehrmachtu. My mieszkańcy terenów nadgranicznych mogliśmy bez problemu się poruszać za granicę. Także przejście z wózkiem dziecięcym nie stanowiło problemu.

Kiedy Czeszy w 1938 roku stały się protektoratem, widzieliśmy działa poruszające się koło naszego domu i zostały ustawione na Feistkoppe. Stamtąd strzelano w czeskie bunkry. Mój ojciec rozmawiał wtedy o nastrojach po tamtej stronie. Ten rzemieślnik mówił wtedy, „Hitler dobrze zrobił, teraz dostaniemy więcej pieniędzy za naszą trudną pracę, a pracodawca zarobi mniej”. My jako najbliżsi sąsiedzi Czechów mieliśmy w tym czasie dobre stosunki.

Każdy mieszkaniec Borovej znał nas i nasze usposobienie. Od wielu lat pomagaliśmy sobie w pracach polowych.

W pierwszych tygodniach Rosjanie ostrzeliwali dzień i noc Taszów i plądrowali co się dało. Mieszkańcy wsi zostali wezwani przez rosyjskiego komendanta z Kudowy do dużej Sali w restauracji Marwana. Tam powiedział komendant między innymi: „Hitler jeszcze żyje, wiecie o tym dobrze tak jak my, a my wszyscy mamy go dosyć!”. W moich wspomnieniach opisuję to jednak dokładniej. Mam nadzieję Panie Goebel, że te skromne wiadomości coś Panu pomogą. Liczę, że kiedyś będziemy mogli pogadać. Życzę Panu dalszej aktywności i zdrowia.

Heinrich Feist, Buchstr. 17, 5442 Mendig

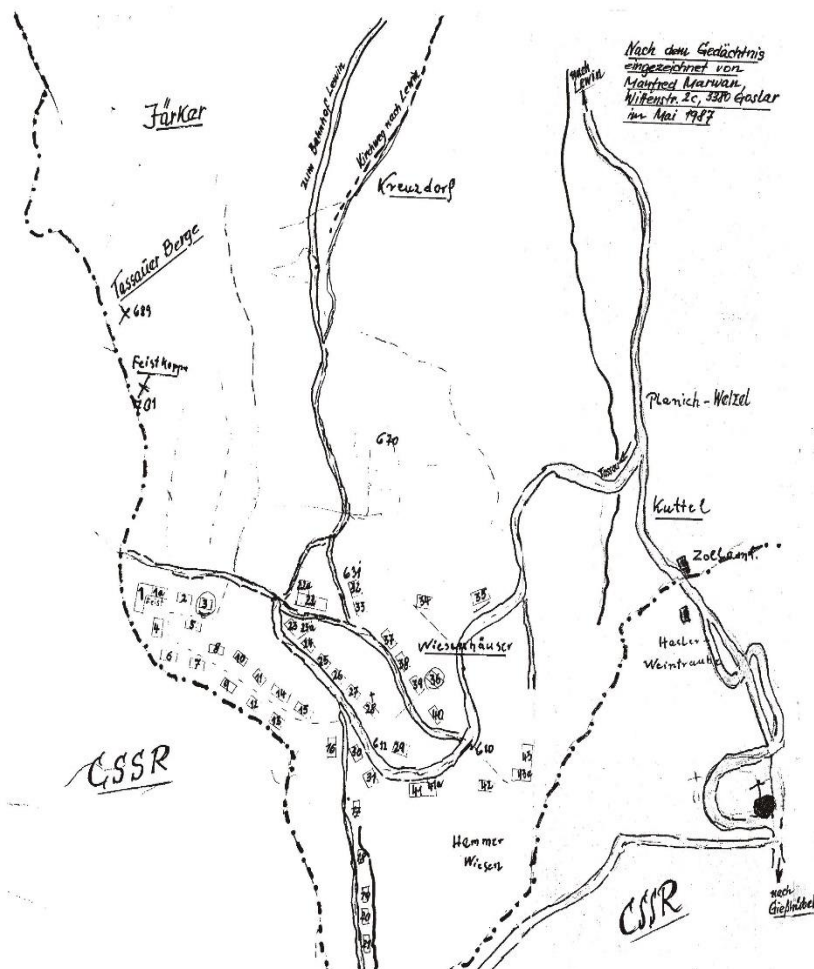
Rozdział 8 Plany wsi

Istnieją 2 plany Taszowa. Jeden stworzył z pamięci Manfred Marwan. Drugi, który znajduje się wraz z listą ludności w archiwum w Bayreuth stworzył Ernst Welzel.

Oba plany nie zgadzają się ze sobą. Vielleicht kann dies in Zukunft noch abgeklärt werden.

Die Tschechoslowakei hat in den 1950'er Jahren Luftaufnahmen ihres gesamten Territoriums gemacht. Ein Glücksfall für die Forscher in der Grafschaft Glatz ist es, dass auch die Ortschaften entlang der tschechischen Grenze mit erfasst wurden. So kann man für Tassau den Häuserbestand im Jahre 1953 sehr gut erkennen.

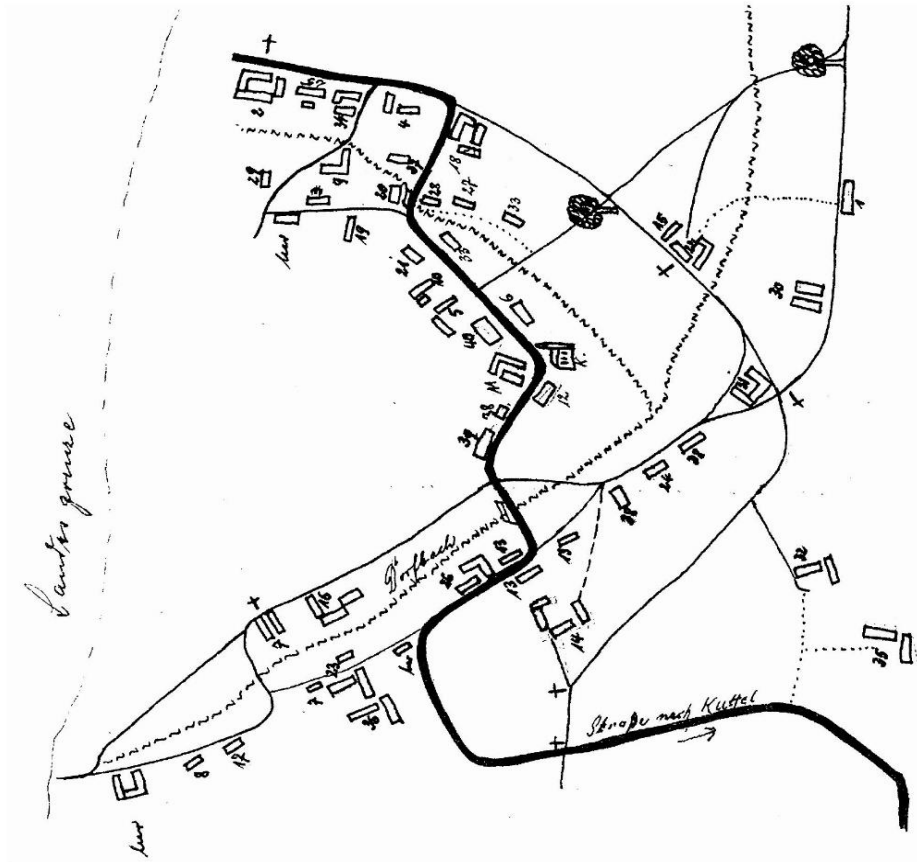
Podrozdział 8.1 Taszów szkic

Grundstückseigentümer

- 1 Heinrich FEIST
- 1a Ausgedinge FEIST
- 2 Waldemar MARWAN (Gasth. & Schmiede)
- 3 Josef WELZEL
- 4 Karoline BARTONISCHEK
- 5 Josef KASTNER
- 6 Ernst KURSCHATKE
- 7 Robert FISCHER
- 8 August HANSCH
- 9 August LACHNITT
- 10 Hermann ZAHLEN (Tischlerei)
- 11 Max LACHNITT
- 12 Wendelin LACHNITT
- 13 Anton PRAUSE (vormals KASTNER)
- 14 Franz HANISCH
- 15 ZOLLHAUS
- 16 Paul KASTNER
- 17 Robert KASTNER
- 18 Paul HASLER (Bürgermeister)
- 19 Franz KASTNER
- 20 Ernst HILLMANN
- 21 MÜHLE
- 22 Paul LUX
- 22a Ausgedinge LUX
- 23 Josef LETZEL
- 23a Ausgedinge LETZEL
- 24 Anton PRAUSE
- 25 Josef TSCHAP
- 26 NENTWIG
- 27 Ausgedinge Franz HANISCH
- 28 KIRCHE
- 29 Benedikt KURSCHATKE
- 30 Josef NASCHWITZ
- 31 SCHULE
- 32 Fritz BIELER
- 33 Marie SCHOLZ
- 34 Josef SCHOLZ
- 35 Ernst WELZEL (Amtsvorsteher)
- 36 Roman WELZEL
- 37 Franz SPATA
- 38 Ferdinand ZEUNER (Schuhmacher)
- 39 Ernst LUX
- 40 Ernst KASTNER
- 41 Max MEIER
- 41a Ausgedinge MEIER
- 42 Max ANDRESA
- 43 Willi LUX
- 43a Ausgedinge LUX

Podrozdział 8.2 Taszów według Ernsta Welzela

Ortsplan von Tassau gez. von Ernst Welzel

1 Bieler, Alfred	Maurer	21 Lachnitt, August	Landwirt
2 Feist, Heinrich	Bauer	22 Lux, Paul	Bauer
3 Gründel, Max	Rentner	23 Lux, Wilhelm	Bauer
4 Hanisch, August	Landwirt	24 Lux, Ernst	Fuhrmann
5 Hanisch, Paul	Bauer	25 Marwan, Waldemar	Schmied u. Gastwirt
6 Hanisch, Franz	Auszügler	26 Meyer, Ferdinand	Bauer
7 Hasler, Paul	Bauer und Bürgermeister	27 Prause, Anton	Landwirt
8 Hillmann, Ernst	Landwirt u. Arbeiter	28 Prause, Robert	Zimmerpolier
9 Kastner, Josef	Landwirt	29 Partonischek, Karoline	Witfrau
10 Kastner, August	Landwirt	30 Scholz, Marta	Landwirtswitwe
11 Kastner, Ferdinand	Bauer	31 Spata, Franz	Bauer
12 Kurschatke	Witfrau	32 Scholz, Josef	Bauer
13 Kastner, Ernst	Bauer	33 Tschap, Josef	Weber u. Arbeiter
14 Kurschatke, Johann	Bauer	34 Welzel, Josef	Bauer
15 Kastner, Ernst	Auszügler	35 Welzel, Ernst	Bauer
16 Kastner, Robert	Bauer	36 Welzel, Max	Bauer
17 Kastner, August	Landwirt	37 Zahlten, Hermann	Tischler
18 Letzel, Anton	Bauer	38 Zeuner, Ferdinand	Schumacher u. Landwirt
19 Lachnitt, Agnes	Witfrau	39 Aumüller, Wilhelm	Lehrer
20 Lachnitt, Max	Zimmermann	40 Zollbeamtenhaus	

Podrozdział 8.3 Taszów perspektywy lotniczej 1953

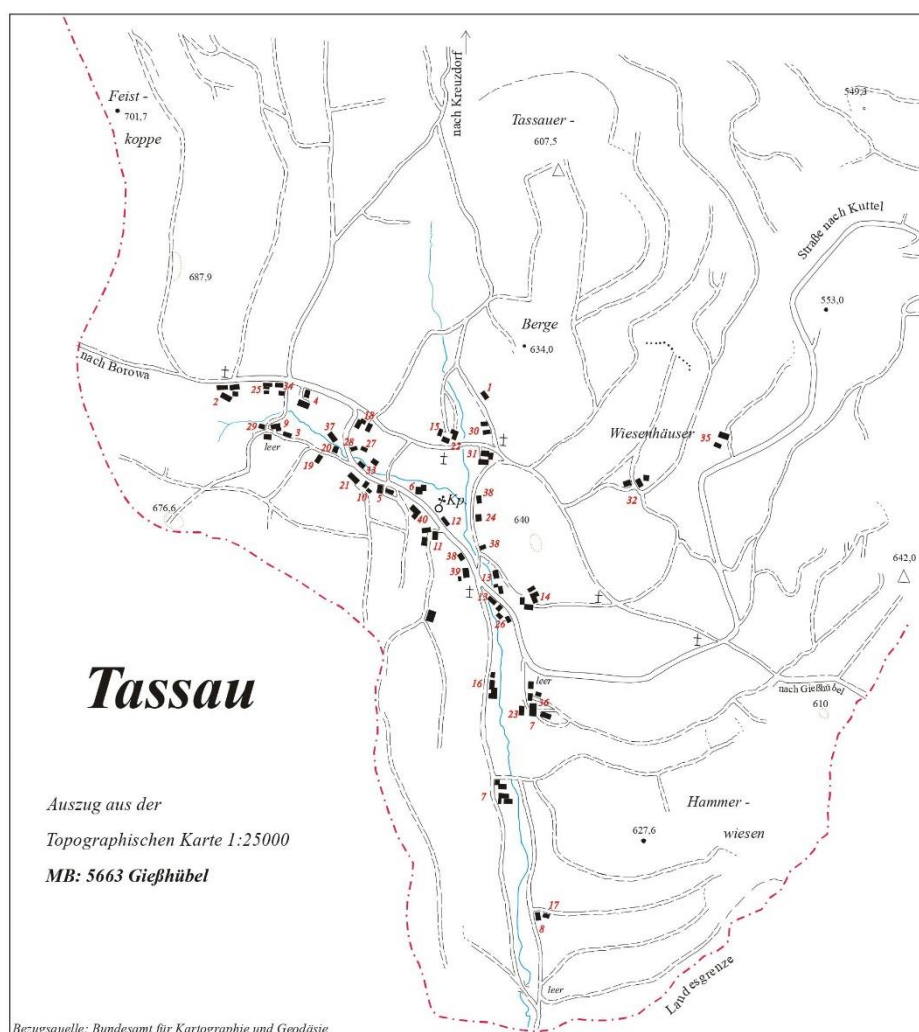
Tassau

Lufbildaufnahme aus dem Jahr 1953

100m

CENIA, Czech Environmental Information Agency
Internet: <http://kontaminace.cenia.cz/>

Podrozdział 8.4 Taszów według Wydziału Kartografii

Nummerierung gem. Ernst Welzel

1	Bieler, Alfred	Maurer	21	Lachnitt, August	Landwirt
2	Feist, Heinrich	Bauer	22	Lux, Paul	Bauer
3	Gründel, Max	Rentner	23	Lux, Wilhelm	Bauer
4	Hanisch, August	Landwirt	24	Lux, Ernst	Fuhrmann
5	Hanisch, Paul	Bauer	25	Marwan, Waldemar	Schmied u. Gastwirt
6	Hanisch, Franz	Auszügler	26	Meyer, Ferdinand	Bauer
7	Hasler, Paul	Bauer und Bürgermeister	27	Prause, Anton	Landwirt
8	Hillmann, Ernst	Landwirt u. Arbeiter	28	Prause, Robert	Zimmerpolier
9	Kastner, Josef	Landwirt	29	Partonischek, Karoline	Witfrau
10	Kastner, August	Landwirt	30	Scholz, Marta	Landwirtschaftswitwe
11	Kastner, Ferdinand	Bauer	31	Spata, Franz	Bauer
12	Kurschatke	Witfrau	32	Scholz, Josef	Bauer
13	Kastner, Ernst	Bauer	33	Tschap, Josef	Weber u. Arbeiter
14	Kurschatke, Johann	Bauer	34	Welzel, Josef	Bauer
15	Kastner, Ernst	Auszügler	35	Welzel, Ernst	Bauer
16	Kastner, Robert	Bauer	36	Welzel, Max	Bauer
17	Kastner, August	Landwirt	37	Zahlten, Hermann	Tischler
18	Letzel, Anton	Bauer	38	Zeuner, Ferdinand	Schumacher u. Landwirt
19	Lachnitt, Agnes	Witfrau	39	Aumüller, Wilhelm	Lehrer
20	Lachnitt, Max	Zimmermann	40	Zollbeamtenhaus	

Rozdział 9 Mieszkańcy wsi 1937 i 1942

Mieszkańcy Taszowa 1937

Bartonischek, Karolina, emerytka, 34	Lachnitt, Agnes, rolnik, 9
Bieler, Alfred, murarz, 44	Lachnitt, August, rolnik, 8
Brzezinski, Wilhelm, nauczyciel, 51	Letzel, Anton, rolnik, 17
Feist, Heinrich, rolnik, 14	Lux, Ernst, właściciel furmanek, 22
Fischer, Robert, rolnik, 10	Lux, Maria, 28
Hanisch, August, rolnik, 15	Lux, Paul, rolnik, 20
Hanisch, Franz, rolnik, 7	Lux, Wilhelm, rolnik, 28
Hanisch, Karolina, 6	Marwan, Waldemar, restaurator, 36
Hasler, Paul, burmistrz, 50	Meier, Ferdinand, rolnik, 47
Hillmann, Ernst, stolarz, 38	Nentwig, Paul, pracownik, 18
Kastner, August, rolnik, 45	Prause, Anton, rolnik, 33
Kastner, August, rolnik, 39	Prause, Robert, cieśla, 42
Kastner, August, właściciel furmanek, 26	Scholz, August, rolnik, 49
Kastner, Ernst, rolnik, 26	Scholz, Josef, rolnik, 48
Kastner, Ernst, 20	Spater, Franz, rolnik, 21
Kastner, Ferdinand, 3	Tschap, Josef, rolnik, 32
Kastner, Heinrich, rolnik, 30	Welzel, Ernst, rolnik, 46
Kastner, Josef, rolnik, 11	Welzel, Katharina, rolnik, 27
Kastner, Maria, rolnik, 29	Welzel, Josef, rolnik, 41
Kastner, Norbert, 1	Zahlten, Herrmann, stolarz, 16
Kurschatke, Anna, rolnik, 12	Zeuner, Ferdinand, szewc, 37
Kurschatke, Benedikt, 4	

Mieszkańcy Taszowa 1942

Bartonischek Karoline, emerytka, 34	Lachnitt August, rolnik, 8
Berger Georg, asystent celnika	Lachnitt Max, cieśla, 35
Bieler Alfred, murarz, 44	Letzel Anton, chłop, 17
Feist Heinrich, rolnik, 14	Lux Maria, 28
Fischer Robert, rolnik, 10	Lux Paul, chłop, 20
Gründel Max, emeryt, 18	Lux Wilhelm, chłop, 28
Hanisch August, rolnik, 15	Marwan Waldemar, restaurator, 36
Hanisch Karolina, emerytka, 6	Meier Ferdinand, chłop, 43
Hanisch Paul, chłop, 7	Meier Max, chłop, 47
Hasler Paul, burmistrz,	Prause Anton, rolnik, 33
Hillmann Ernst, stolarz, 38	Prause Robert, cieśla, 42
Hönike Hermann, asystent celnika	Scholz Josef, rolnik, 48
Kastner August, rolnik, 45	Scholz Martha, rolnik, 49
Kastner August, rolnik, 39	Spater Franz, chłop, 21
Kastner Ernst, chłop, 26	Tschap Josef, rolnik, 32
Kastner Ernst, 20	Welzel Ernst, chłop, 46
Kastner Josef, rolnik, 11	Welzel Josef, rolnik, 41
Kastner Paul, chłop, 3	Welzel Robert, rolnik, 41
Lachnitt Agnes, rolnik, 9	Zahlten Hermann, stolarz, 16
	Zeuner Ferdinand, szewc, 37

Spis ilustracji:

1 Pieczęć gminy Taszów	3
2 Roman Welzel w swoim gospodarstwie Foto Maria Timmermann z d. Welzel.....	3
3 Taszów widok ogólny	3
4 Taszów widok ogólny	4
5 Kaplica w Taszowie	16
6 Kaplica w Taszowie rok 2006	17
7 Kaplica Taszów, 2020, Foto Martyniak	17
8 Ołtarz główny, 2020, Foto Martyniak	18
9 Wnętrze kaplicy, 2020, Martyniak	18
10 Obraz przywieziony w r. 1921 z Rzymu przez mieszkańców podpisany przez papieża Benedykta XV	19
11 Napis po łacinie i podpis papieża Benedykta XV	19
12 Obraz z napisem po niemiecku „Zaufaj Bogu”	20
13 Obraz „Św. Józef”	20
14 Dzwon z kaplicy w Taszowie	22
15 Chrzcielnica na wodę święconą przy wejściu 2020, Martyniak	22
16 Organy taszowskie firmy Mannborg ,Foto 2020 Martyniak	23
17 KGV i DJK Lewin na wycieczce w Taszowie w roku 1929	25
18 Wycieczka KGV z Lewina w Taszowie 1929	25
19 Szkoła wiejska w Taszowie	30
20 Szkoła, 2020, Martyniak	31
21 Szkoła Taszów 2020, Martyniak	31
22 Kaplica obok szkoły 2020, Martyniak	32
23 Gospodarstwo Heinrich Feist, Foto Alexandra Wagener	33
24 Paul Hanisch	34
25 August Kastner ,Foto Welzel 2013	36
26 Ernst Kastner lata 80-te, Foto Majchrzak	37
27 Ernst Kastner, 2006 Foto Welzel,	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
28 Ernst Kastner, 2020 Foto Martyniak	38
29 Dom rodziny Kurschatke, 2006	40
30 Dom rodziny Kurschatke 2020, Foto Martyniak	41
31 Roman Welzel	42
32 Święto rodzinne w gospodarstwie Romana Welzel 1938 r.	42
33 Dom Ferdinand Meier	47
34 Dom Ferdinand Meier, 2020 Foto Martyniak	48
35 Dom Ferdinand Meier	48
36 Gospodarstwo Ernst Welzel 1944	53
37 Wiosna 1944 Ernst Welzel z żoną Maria zd. Kastner i dzieci Maria, Rosel, Hermann	53
38 Para Młoda Josef Welzel i Maria z d. Hasler	55
39 Dom Urzędników Granicznych 2006	56
40 Dom Urzędników Granicznych 2020, Foto Martyniak	57
41 Dom Urzędników Granicznych 2020 Foto Martyniak	57